

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST A VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

*Co znamená
odpovědné veřejné
zadávání a jak souvisí se
společenskou odpovědností firem*

SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST A VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Co znamená
odpovědné veřejné zadávání
a jak souvisí se společenskou
odpovědností firem

SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST A VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Co znamená odpovědné veřejné zadávání
a jak souvisí se společenskou odpovědností firem

Autorský tým: David Novák, Leona Gergelová Šteigrová, Monika Dobrovodská, Petra Ingerová,
Eva Chvalkovská, Marie Janečková, Jan Beránek, Markéta Matysíková, Hana Látalová,
Adam Gromnica, Kamil Jelínek, Gabriela Kurková, Petr Kocián

© Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018

ISBN: 978-80-7421-148-5

Odpovědné veřejné zadávání je proces, při kterém zadavatel nakupuje produkty, služby a stavební práce, které potřebuje. Přitom získává maximální hodnotu za peníze vytvářením prospěchu pro společnost a ekonomiku, a minimalizací negativních dopadů na životní prostředí.

OBSAH

Úvod	9
1. Co znamená odpovědné veřejné zadávání a proč je zajímavé pro soukromé společnosti, tedy dodavatele?	11
2. Jak je odpovědné veřejné zadávání zakotveno právně?	14
3. Jak zadavatelé odpovědné veřejné zadávání implementují?	19
4. Jaká sociální a environmentální témata mohou zadavatelé řešit prostřednictvím veřejných zakázek a v jakých předmětech plnění?	21
Podpora zaměstnanosti	22
Stavební práce ve městě Most (2011 – 2014) – případová studie z pohledu dodavatele	23
Zajištění úklidových služeb – případová studie z pohledu dodavatele	25
Podpora vzdělávání, praxe a rekvalifikací	27
Student na praxi při vypracování projektové dokumentace – případová studie z pohledu dodavatele	28
Podpora důstojných pracovních podmínek a bezpečnosti práce	30
Sociální podniky	32
Údržba veřejné zeleně a úklid veřejných prostranství – případová studie z pohledu dodavatele	33
Podpora malých a středních podniků a dodavatelské vztahy	36
Etické nakupování	38
Ekologicky šetrná řešení	40
Dodávka ekologického kancelářského papíru – případová studie z pohledu dodavatele	42
5. Kde dodavatel získá informace o zadávacích řízeních nebo o plánovaných zakázkách?	44
6. Předběžné tržní konzultace a jak jich dodavatel může využít?	47
7. Závěrem	49
8. Vybrané užitečné zdroje	50
9. Tým projektu	51

ÚVOD

Společenská odpovědnost je převážně spojována se soukromým sektorem a můžeme ji definovat jako odpovědnost podniků za dopady jejich činnosti na společnost. Veřejný sektor nebývá se společenskou odpovědností spojován často. Možná proto, že se předpokládá, že veřejná služba je už z principu přínosná pro společnost, tedy společensky odpovědná. Komplexnost veřejné správy ale přináší mnoho možností pro zlepšení, a tak i některé **veřejné subjekty se již dnes intenzivně věnují tomu, jaký dopad má jejich činnost na společnost a životní prostředí**. Významným prvkem v systému veřejného sektoru, na který je vhodné se zaměřit, jsou veřejné zakázky – jejich prostřednictvím se ročně utratí více než 550 miliard korun (pro srovnání výdaje státního rozpočtu v roce 2017 jsou plánovány v objemu 1309,3 mld. Kč). Je zřejmé, že co a jakým způsobem se za tyto finanční prostředky nakoupí, ovlivňuje ekonomiku, společnost i životní prostředí nejen v České republice.

Subjekty veřejného sektoru (zadavatelé) ve veřejných zakázkách pořizují různé zboží a služby nebo také stavební práce, ale vždy je jejich snahou, aby **dosáhli maximální hodnoty za vynaložené finanční prostředky**. Proto zadavatelé podrobně definují požadavky na dodavatele i předmět plnění veřejné zakázky a hledají takovou nabídku, která jim přinese nejlepší poměr mezi kvalitou plnění a vynaloženými prostředky. Společensky odpovědný zadavatel při formulování požadavků na dodavatele a předmět plnění zvažuje nejen kritéria kvality poptávaného zboží nebo služby podle svých potřeb, ale i další kritéria, která se váží k současným potřebám společnosti. Jedná se tak o **odpovědné zadávání**

veřejných zakázek, tedy o dobře promyšlený nákup zboží a služeb, pomocí kterého veřejný sektor plní i společenské a environmentální cíle a podporuje inovativní řešení.

Konkrétně může jít v sociální oblasti o podporu zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce, umožnění získání praxe či zvyšování dovedností (studenti, nekvalifikovaní), dodržování důstojných pracovních podmínek a bezpečnosti práce, podporu místní ekonomiky nebo zohledňování aspektů etického nakupování. V oblasti životního prostředí se zadavatel může zaměřit na snižování emisí, použití látek a materiálů, které nejméně zatěžují životní prostředí a zdraví lidí, minimalizaci či recyklaci odpadů, úsporu energií a přírodních zdrojů. Tyto aspekty přitom může sledovat jak v rámci České republiky či Evropské unie, tak v globální perspektivě.

Tato publikace je určena soukromým společnostem, které se účastní soutěží o veřejné zakázky nebo o roli dodavatele veřejného sektoru zatím jen uvažují. V publikaci čtenář najde, co si konkrétně lze představit pod pojmem odpovědné veřejné zadávání, co znamená pro účastníky zadávacích řízení, kde na něj mohou narazit, a také co se od nich očekává. Pro řadu společností není tento přístup žádnou novinkou, protože ze své praxe znají společenskou odpovědnost a ve svém podnikání již reflektují, jaký dopad má jejich působení na společnost i životní prostředí. I tohoto propojení odpovědného zadávání do oblasti společenské odpovědnosti firem se v publikaci dotýkáme.

Část publikace je věnována i právní úpravě, která jasně prokazuje, že odpovědné veřejné zadávání je nejen v souladu se všemi platnými českými i evropskými předpisy, ale je jimi i podporováno. A protože se jedná o postupy, které někteří čeští zadavatelé veřejných zakázek již používají v praxi, najdete zde i praktické zkušenosti dodavatelů, kteří zakázku s odpovědnými aspekty plnili.

Přejeme Vám pěkné a inspirativní čtení.

Tým projektu Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání Ministerstva práce a sociálních věcí, www.sovz.cz

1. Co znamená odpovědné veřejné zadávání a proč je zajímavé pro soukromé společnosti, tedy dodavatele?

Každý rok veřejný sektor poptává zboží, služby a stavební práce za stovky miliard korun. Ať už se jedná o menší či větší zakázky, zadavatel na počátku definuje, co potřebuje nakoupit, tedy předmět a způsob plnění, a právě zde má prostor k tomu, aby odpovědně zvažil všechny aspekty svého nákupu.

V české legislativě není odpovědné veřejné zadávání sice přesně vymezeno, ale i vzhledem k zahraniční praxi lze definovat, že

odpovědné veřejné zadávání je proces, při kterém zadavatel nakupuje produkty, služby a stavební práce, které potřebuje, přičemž získává maximální hodnotu za peníze vytvářením prospěchu pro společnost a ekonomiku, a minimalizací negativních dopadů na životní prostředí.

Tedy odpovědným veřejným zadáváním lze (spolu)naplňovat cíle, které veřejný sektor jinak řeší v rámci jiných politik a s využitím dalších prostředků.

Může se jednat například o stavbu nové nemocnice, kdy zadavatel má možnost požadovat nejen prosté postavení objektu za zákonných podmínek, ale může do svých požadavků zařadit další, které souvisí se současnými prioritami společnosti. Mohou to být třeba požadavky na poskytnutí stáží vysokoškolským studentům, aby měli potřebnou praxi a zvýšili si tím budoucí šance na získání zaměstnání, nebo může jít o poskytnutí rekvalifikace pomocným dělníkům s nízkou kvalifikací pracujících na stavbě, aby v budoucnu měli možnost získat lepší práci, a zvýšit si tak svou životní úroveň. Další požadavky se mohou objevit v oblasti ochrany životního prostředí – ekologicky šetrné stavební materiály i materiály v interiéru, energeticky úsporné technologie, požadavky na zeleň v okolí, třídění a recyklace odpadů ze stavby apod. Zakázka může být nastavena i tak, že bude mít pozitivní dopad na místní ekonomiku, např. tím, že bude podpořena účast malých a středních podniků. Navíc, ve stavebnictví, ale i v jiných odvětvích, je veřejný sektor významným zákazníkem, a má pak dokonce potenciál trh značně ovlivnit, a tedy sílu prosazovat naplňování sociálních či environmentálních cílů. Odpovědné veřejné zadávání se ale samozřejmě netýká jen staveb – možnosti, jak pozitivně ovlivnit společnost nebo životní prostředí lze najít v celé řadě dalších veřejných zakázek, kdy jsou poptávány dodávky zboží či služby (viz dále kapitoly k jednotlivým tématům).

Zadavatelé samozřejmě poptávají i řadu produktů, např. papír, kancelářské potřeby, nábytek, automobily, a většina z těchto produktů má environmentálně šetrné varianty. Může se jednat o environmentální šetrnost ve způsobu výroby, ve výběru použitých materiálů, při balení či dopravě nebo i o environmentální zátěž při používání a likvidaci výrobku. Pokud tedy zadavatel nakupuje odpovědně, a preferuje šetrná řešení, jsou ve výhodě dodavatelé, kteří ekologickým aspektům svých produktů věnují pozornost a umí nabídnout výrobky, které jsou ohleduplné k životnímu prostředí.

Pro dodavatele veřejného sektoru (stávajícího i potenciálního) je důležité být s odpovědným veřejným zadáváním obeznámen, protože tak na náročnější požadavky veřejných zadavatelů bude připraven reagovat, bude rozumět motivům, proč se tyto požadavky v zadávacích řízeních objevují, a díky tomu bude umět nabídnout správná řešení pro uspokojení potřeb zadavatele.

Odpovědné veřejné zadávání, někdy také označované jako sociálně odpovědné veřejné zadávání (Socially Responsible Public Procurement), je velice blízké konceptu společenské odpovědnosti firem (Corporate Social Responsibility). Společnosti v soukromém sektoru, v rámci svých strategií společenské odpovědnosti, věnují pozornost tomu, jaký dopad má jejich podnikání na společnost a životní prostředí a identifikované problémy se snaží řešit. Některé firmy se dokonce přiklání ke strategickému pojetí společenské odpovědnosti tzv. konceptu vytváření sdílené hodnoty, kdy díky své odbornosti pomáhají řešit sociální či environmentální problémy ve společnosti, které jsou zároveň i problémem pro ně samotné.

Jsou i soukromé společnosti, které podrobně sledují svůj dodavatelský řetězec, a to nejen z pohledu kvality dodávaných vstupů, ale také z hlediska udržitelnosti a usilují o tzv. udržitelné nakupování. V roce 2017 dokonce vyšla norma ISO 20400 o udržitelném nakupování, která se dá využít jak v soukromých, tak ve veřejných organizacích.

Lze tedy konstatovat, že prolnutí odpovědného veřejného zadávání a společensky odpovědného podnikání přináší skutečně efektivní řešení v oblasti veřejných investic a společenských problémů.

Obr. Propojení společenské odpovědnosti firem a odpovědného veřejného zadávání

Na několika příkladech lze demonstrovat, **jak se odpovědné zadávání propojuje se společenskou odpovědností firem**. V ekonomice může být problémem nedostatek technicky vzdělané pracovní síly, což pociťuje řada soukromých společností ve svém provozu, ale jedná se i o překážku ekonomického rozvoje celé společnosti. Proto se cíle některých veřejných zadavatelů a potřeby technicky zaměřených podniků na tomto poli setkávají a mohou být řešeny jak ze strany soukromých společností, tak ze strany zadavatele veřejných zakázek. Např. ve veřejné zakázce na stavbu komunikace lze odpovědně zvažovat i její dopady na pracovní trh a vzdělávací systém. Proto může zadavatel například požadovat, aby se uskutečnily exkurze na stavbu pro středoškoláky s cílem zvýšit jejich zájem o technické obory, a aby byly poskytnuty odborné praxe pro vysokoškolské studenty technických oborů, kteří pak jako absolventi budou lépe připraveni na práci v oboru hned po skončení studia. Maximalizuje se tak hodnota, kterou veřejný sektor získává za investované peníze. Pozitivní přínos v podobě nábory nových zaměstnanců může pocítit i přímo konkrétní dodavatel. Absolventi technických oborů získají snadněji odbornou práci a středoškolští studenti, kteří pokračují ve studiu, si zvolí ve více případech technický obor, po jehož absolvování lépe získají uplatnění. To jsou kladné přínosy, je-li zakázka na stavbu komunikace zadaná zadavatelem odpovědně, s ohledem na aktuální problémy ve společnosti.

Jiný příklad ukazuje, že **odpovědné veřejné zadávání a odpovědné nákupy v soukromém sektoru jsou v podstatě totožné a mohou si být vzájemnou inspirací**. Společensky odpovědné firmy se totiž věnují nejen svým zaměstnancům, zákazníkům či dalším zájmovým skupinám, ale věnují pozornost i svým dodavatelům. Kvalita a podmínky výroby dodávaného zboží či služeb, způsob fungování dodavatelského řetězce, vliv dodavatelů na životní prostředí, dopad na zdraví a bezpečnost lidí, to vše odpovědný podnik sleduje a vybírá si ta nejlepší řešení od odpovědných dodavatelů. Odpovědné nakupování tedy může tvořit nedílnou součást společenské odpovědnosti firem a jedná se v podstatě o stejný přístup jako v odpovědném zadávání veřejných zakázek.

K propojení obou odpovědných přístupů může dojít například za situace, kdy veřejný zadavatel bude poptávat oděvy a záleží mu na tom, aby bavlna, ze které budou zhotoveny, byla vyrobena ekologicky, a aby práce na výrobě probíhaly za důstojných podmínek (mimo jiné bez nucené a dětské práce). A zde je prostor pro společensky odpovědné podniky, které si rizika spojená s výrobou textilu uvědomují, a tak jsou jejich produkty vyrobeny např. z bio-bavlny a mají certifikaci Fair Wear, což prokazuje etický způsob jejich výroby a transparentní dodavatelský řetězec.

Tyto příklady ukazují, že **veřejná potřeba řešit vybraný problém může být v naprostém souladu s potřebami či přístupem dodavatele**. A i když k tomuto souladu nemusí dojít zpočátku vždy, např. pokud mezi požadavky zadavatele patří zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných, přičemž dodavatel je k tomuto problému indiferentní, ve výsledku řada příkladů dokazuje, že dodavatel nakonec získal nové kvalitní pracovníky, které si udržel i po skončení veřejné zakázky, a tudíž odpovědně zadaná veřejná zakázka má nakonec kladný přínos.

Detailněji se o dalších příkladech dočtete v kapitole „Jaká sociální a environmentální témata mohou zadavatelé řešit prostřednictvím veřejných zakázek a v jakých předmětech plnění?“

2.

Jak je odpovědné veřejné zadávání zakotveno právně?

Odpovědné zadávání veřejných zakázek je v řadě členských států Evropské unie běžným trendem, který posiluje **směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2014/24/EU, o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice č. 2004/18/ES (dále jen „zadávací směrnice“)**. V České republice je odpovědné veřejné zadávání dosud méně využívané, ač takovému postupu zadavatelů veřejných či sektorových zakázek český právní řád nikterak nebrání. Zadávat veřejné zakázky dle principů odpovědného veřejného zadávání umožňoval již zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (dále jen „ZVZ“) a umožňuje jej i **zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“), který vstoupil v účinnost 1. 10. 2016**, a do kterého byla výše uvedená zadávací směrnice transponována.

Podporu odpovědného veřejného zadávání zakázek nalezneme v řadě bodů **preambule zadávací směrnice**, která potvrdila dosavadní judikaturu Soudního dvora Evropské unie a vyšla vstříc možnosti uplatňování sociálních a environmentálních aspektů ve veřejných zakázkách. Zadávací směrnice již ve svém úvodu odkazuje na strategii „Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ a byla koncipována právě za účelem jejího dosažení. Jejím účelem je zvýšení efektivity veřejných výdajů, zejména usnadněním účasti malých a středních podniků na veřejných zakázkách, a aby zadavatelé měli možnost lépe využívat veřejných zakázek na podporu společných společenských cílů. Zadávací směrnice dále nabádá k zohlednění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, a to zejména v souvislosti s výběrem komunikačních prostředků, technickými specifikacemi, kritérii pro zadání a podmínkami plnění veřejné zakázky.

Zde uvádíme zkrácenou verzi bodů preambule zadávací směrnice týkajících se odpovědného zadávání. Jejich doslovné znění je k dispozici např. na stránkách <http://sovz.cz/vzdelavani/> v metodice o odpovědném veřejném zadávání.

Bod 2 a 47 preambule směrnice č. 2014/24/EU

Dle strategie „Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ patří mezi základní hybné síly budoucího růstu výzkumu a inovací, včetně ekoinovací a sociálních inovací. Jedná se o jeden z tržně založených nástrojů, jenž se dá využít k dosažení inteligentního, udržitelného růstu podporujícího začlenění a zároveň k zajištění nejefektivnějšího využití veřejných prostředků. Za tímto účelem musí být současná pravidla pro zadávání veřejných zakázek přijatá podle směrnice č. 2014/24/EU revidována a modernizována, aby se zvýšila efektivita veřejných výdajů, zejména usnadněním účasti malých a středních podniků na veřejných zakázkách, a aby zadavatelé měli možnost lépe využívat veřejných zakázek na podporu společných společenských cílů.

§

Bod 97 preambule směrnice č. 2014/24/EU

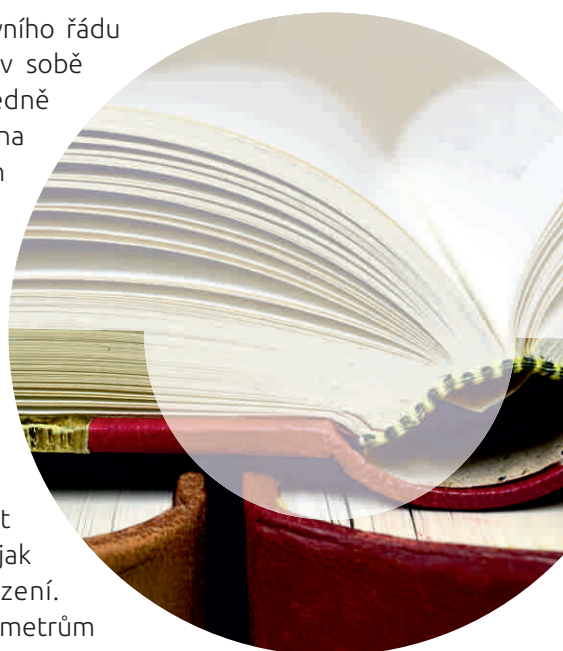
S ohledem na začlenění sociálních a environmentálních aspektů by měli mít veřejní zadavatelé možnost využívat kritéria pro zadání nebo podmínky plnění ve všech ohledech a v kterékoli fázi životního cyklu dodávaného/poptávaného plnění (od těžby surovin po likvidaci, včetně faktorů spojených s konkrétním výrobním procesem, poskytováním nebo obchodem). Příklad podmínek/požadavků: při výrobě nebyly použity toxické chemické látky; kritéria pro zadání nebo podmínky plnění souvisejí s dodávkami nebo používáním výrobků spravedlivého obchodu (fair trade).

K přenesení výše uvedené zadávací směrnice do českého právního řádu došlo v České republice prostřednictvím ZZVZ. Tento zákon v sobě obsahuje ustanovení, která zadavatelům umožňují odpovědně zadávat veřejné zakázky. Jedná se především o ustanovení zákona upravující předběžné tržní konzultace, rozdělení veřejných zakázek na části, podmínky účasti v zadávacím řízení, vyhrazené veřejné zakázky, vyloučení účastníků zadávacího řízení, podmínek uzavření smlouvy, plateb poddodavatelům a hodnocení nabídek. Níže uvádíme přehled těchto komentovaných ustanovení ZZVZ.

V souladu s ustanovením **§ 33 ZZVZ je zadavatel oprávněn vést tržní konzultace** s odborníky či dodavateli s cílem připravit zadávací podmínky a informovat dodavatele o svých záměrech. Zadavatel tak může prostřednictvím tohoto institutu představit trhu či odborníkům svůj záměr, včetně navrhovaných detailů jak předmětu veřejné zakázky, tak celkového zadávacího řízení. Dodavatelé či odborníci se pak mohou k navrhovaným parametrům zakázky vyjádřit a poskytnout zadavateli potřebné informace o možnostech trhu nebo možných řešení na základě kterých může zadavatel co nejpřesněji specifikovat vhodné řešení svých potřeb a vymezit konkrétní předmět veřejné zakázky.

V souladu s ustanovením **§ 35 a navazujícího § 101 odst. 2, 3 a 4 ZZVZ může zadavatel veřejnou zakázku rozdělit na více částí a postupovat při výběru dodavatele v každé části odděleně**, pokud tím neobejde povinnosti stanovené zákonem. Rozdělení zakázky na části často povede k vyšší účasti malých a středních podniků, včetně místních dodavatelů a tím též k rozšíření soutěže (účast více dodavatelů) s následnými pozitivními dopady na ekonomiku ČR a z toho plynoucí pozitivní sociální dopady díky snižování nezaměstnanosti, zvýšení konkurence s případným dopadem na výši vysoutěžených cen při zachování stejné kvality plnění.

Podmínky účasti v zadávacím řízení jsou upraveny v **§ 37 ZZVZ**. Zadavatel tak může stanovit mimo jiné tzv. **absolutní zadávací podmínky obchodní** nebo jiné smluvní **podmínky vztahující se k předmětu veřejné zakázky nebo zvláštní podmínky plnění veřejné zakázky, a to zejména v oblasti vlivu předmětu veřejné zakázky na životní prostředí, sociálních důsledků vyplývajících z předmětu veřejné zakázky, hospodářské oblasti nebo inovací**. Zvláštními podmínkami plnění veřejné zakázky jsou podmínky, které zohledňují sociální, hospodářské, environmentální aspekty a inovace. Zadavatel může tyto podmínky využít například v oblasti podpory osob dlouhodobě nezaměstnaných, osob jinak znevýhodněných na trhu práce, osob, které potřebují získat či zvýšit svou odbornost apod. Tyto

podmínky však musejí mít souvislost s předmětem veřejné zakázky. Nelze tedy například vyžadovat kvalifikaci, která je při plnění veřejné zakázky nepoužitelná, nebo plnění podmínek bez souvislosti s plněním veřejné zakázky. Podmínky v souladu s § 37 odst. 1 ZZVZ se stanovují jako absolutní zadávací podmínky, které je nezbytné v nabídce dodavatele reflektovat pod podmínkou vyloučení účastníka ze zadávacího řízení. Příkladem z praxe může být veřejná zakázka s názvem „Zajištění ekologického úklidu v objektu MPSV“ s předpokládanou hodnotou 10 mil. Kč bez DPH, v rámci které bylo podmínkou účasti v zadávacím řízení zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných osob a ekologicky šetrné plnění.

Vyhrazených veřejných zakázek se týká ustanovení **§ 37 odst. 8 a § 38 ZZVZ. V souladu s ustanovením § 37 odst. 6 ZZVZ zadavatel může vyhradit účast v zadávacím řízení určitým dodavatelům podle § 38.** Zadavatel tak může dle § 38 v oznámení o zahájení zadávacího řízení nebo ve

výzvě k podání nabídek ve zjednodušeném podlimitním řízení stanovit, že zadávacího řízení se mohou účastnit pouze dodavatelé zaměstnávající na chráněných pracovních místech podle zákona o zaměstnanosti **alespoň 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců.** Tuto skutečnost dodavatel musí uvést v nabídce

společně s potvrzením Úřadu práce České republiky. Účast v zadávacím řízení tak dle ZZVZ nelze (ač směrnice č. 2014/24/EU tak umožňuje) vyhradit chráněným dílnám a hospodářským subjektům, jejichž hlavním cílem je sociální a profesní začlenění osob znevýhodněných jinak než svým zdravotním postižením. Tyto subjekty lze ve vhodných případech a při dodržení ZZVZ zvýhodnit v rámci hodnocení (kritérium kvality dle § 116 odst. 2 písm. d) ZZVZ – sociální, environmentální nebo inovační aspekty). Příkladem využití vyhrazené veřejné zakázky z praxe je postup Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který realizoval nadlimitní veřejnou zakázku na služby spočívající v ostraze a úklidu sídla Úřadu a péči o zeleň, přičemž využil možnosti stanovit zvláštní podmínku na plnění veřejné zakázky, a to že možnost soutěžit o tuto veřejnou zakázku bude vyhrazena dodavatelům, kteří v souladu s § 101 ZZVZ zaměstnávali více než 50 % osob se zdravotním postižením. Více viz kapitola Podpora zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu

práce.

Dle **§ 48 odst. 5 písm. a) ZZVZ může zadavatel vyloučit účastníka zadávacího řízení pro nezpůsobilost**, pokud prokáže, že plnění nabízené dodavatelem by vedlo k nedodržování povinností vyplývajících z předpisů práva životního prostředí, sociálních nebo pracovněprávních předpisů nebo kolektivních smluv vztahujících se k předmětu plnění veřejné zakázky. Zadavatel má dle § 48 odst. 8 ZZVZ povinnost vyloučit vybraného dodavatele z účasti v zadávacím řízení, pokud zjistí, že výše uvedené důvody byly naplněny. Smyslem tohoto důvodu pro vyloučení je umožnit zadavateli předcházet uzavření smlouvy s dodavatelem, který při plnění veřejné zakázky porušuje předpisy, jejichž dodržování je ve veřejném zájmu, a zabránit tak případné deformaci soutěže.

V souladu s ustanovením **§ 104 odst. 1 ZZVZ** může zadavatel v zadávací dokumentaci od vybraného dodavatele jako další podmínky pro uzavření smlouvy mimo jiné požadovat **předložení dokladů nebo vzorků vztahujících se k předmětu plnění veřejné zakázky nebo kvalifikaci dodavatele nebo úspěšný výsledek zkoušek vzorků.** Jedná se o další podmínky, které má vybraný dodavatel splnit před uzavřením smlouvy. Toto ustanovení zákona tak umožňuje klást některé požadavky (požadavky na předložení dokumentů nebo vzorků) pouze na vybraného dodavatele (jak ve vztahu ke kvalifikaci, tak ve vztahu k předmětu plnění), kdy povinnost k jejich předložení či k poskytnutí součinnosti nastává v období mezi výběrem dodavatele a uzavřením smlouvy. Zákon tuto možnost výslovně stanovuje

zcela nově. V tomto ustanovení lze hledat velký potenciál pro doklady, které by mohly příliš zatěžovat dodavatele, bylo-li by požadováno jejich předložení v nabídkách, nicméně je vhodné podmínit jejich předložením uzavření smlouvy. Lze očekávat velkou využitelnost právě v odpovědném veřejném zadávání. Požadavky dle tohoto ustanovení je nezbytné uvést již v zadávacích podmínkách.

Dalším novým institutem obsaženým v ZZVZ jsou **platby poddodavatelům upravené v ustanovení § 106 ZZVZ**. Na základě tohoto ustanovení může zadavatel v zadávací dokumentaci stanovit podmínky, při jejichž splnění budou na žádost poddodavatele převedeny splatné částky úhrady veřejné zakázky přímo poddodavatelům, tím nejsou dotčeny jiné právní předpisy. Smyslem přípuštění přímých plateb poddodavatelům je zejména podpora malých a středních podniků. Aby s přímými platbami poddodavatelům dodavatelé počítali při sestavení svých nabídek, je nutné, aby tuto podmínku zadavatel stanovil přímo v zadávací dokumentaci.

Mezi klíčové fáze každé veřejné zakázky patří hodnocení nabídek. Tento postup zadavatele je upraven v **§ 114 a násl. ZZVZ**. Zadavatel dle těchto ustanovení v zadávací dokumentaci stanoví, že nabídky budou hodnoceny podle jejich ekonomické výhodnosti, která se hodnotí na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality včetně poměru nákladů životního cyklu a kvality. Zadavatel může ekonomickou výhodnost nabídek hodnotit také podle nejnižší nabídkové ceny nebo nejnižších nákladů životního cyklu. **Pro hodnocení ekonomické výhodnosti nabídky podle kvality je zadavatel povinen stanovit kritéria, která vyjadřují kvalitativní, environmentální nebo sociální hlediska spojená s předmětem veřejné zakázky**, kterými mimo jiné mohou být zejména sociální, environmentální nebo inovační aspekty. Jednotlivým dílčím kritériím se v souladu s § 115 ZZVZ přiřadí určitá váha a dodavatel splňující požadovaný společenský aspekt získává v hodnocení body. Tím získává v daném dílčím hodnotícím kritériu (potažmo v rámci celého hodnotícího schématu) výhodu oproti dodavatelům nespĺňujícím takové dílčí kritérium. Jedná se, stejně jako v případě zvláštních podmínek pro plnění dle § 37 odst. 1 ZZVZ, o sociální, environmentální nebo inovační aspekty. Rozdílem je, že vítězem takové veřejné zakázky se může stát i dodavatel, který v rámci kritéria zohledňující společenské aspekty obdržel nula bodů, a to v případě, kdy toto kritérium nedokáže převážit například cenový rozdíl oproti vítězné nabídce. Při použití stejného požadavku, avšak dle § 37 odst. 1 ZZVZ, by takový dodavatel byl vyloučen ze soutěže o předmětnou veřejnou zakázku. Naopak v případě cenově rovnocenných nabídek budou dodavatelé při použití hodnocení ve veřejné zakázce soutěžit o rozsah přidané společenské hodnoty. Příkladem z praxe, kdy zadavatel využil k dosažení společenských cílů multikriteriálního hodnocení nabídek je veřejná zakázka s názvem „Údržba veřejné zeleně a úklid veřejných prostranství ve dvou lokalitách městské části Praha 12“ s předpokládanou hodnotou 24 917 000 Kč bez DPH, zadávanou Městskou částí Praha 12 v rámci které bylo zadavatelem požadováno:

- zakázka byla vyhrazena pouze pro dodavatele, který zaměstnává více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců dodavatele (*vyhrazená zakázka, viz § 37 odst. 6, § 38 ZZVZ*)
- minimálně 30 % faktického plnění bylo provedeno osobami se zdravotním postižením z celkového plnění zakázky (*absolutní zadávací podmínka pod sankcí vyloučení, § 37 odst. 1 písm. d) ZZVZ*)

- hodnocení procentuální výše podílu účasti osob se zdravotním postižením na celkovém plnění – váha 20 % v hodnocení (*kritérium hodnocení, viz § 114 a § 116 ZZVZ*)
- zpracování metodiky řešení veřejné zakázky, kde dodavatelé ukazovali, jak budou pracovat s osobami se zdravotním postižením – váha 20 % v hodnocení (*kritérium hodnocení viz § 114 a § 116 ZZVZ*).

Kompletní **tabulkový přehled** relevantních ustanovení včetně jejich porovnání znění a jejich zařazení v jednotlivých předpisech je dostupný v metodice k odpovědnému veřejnému zadávání v kapitole: komentovaný přehled k OVZ v právních předpisech na stránkách <http://sovz.cz/vzdelavani/>.

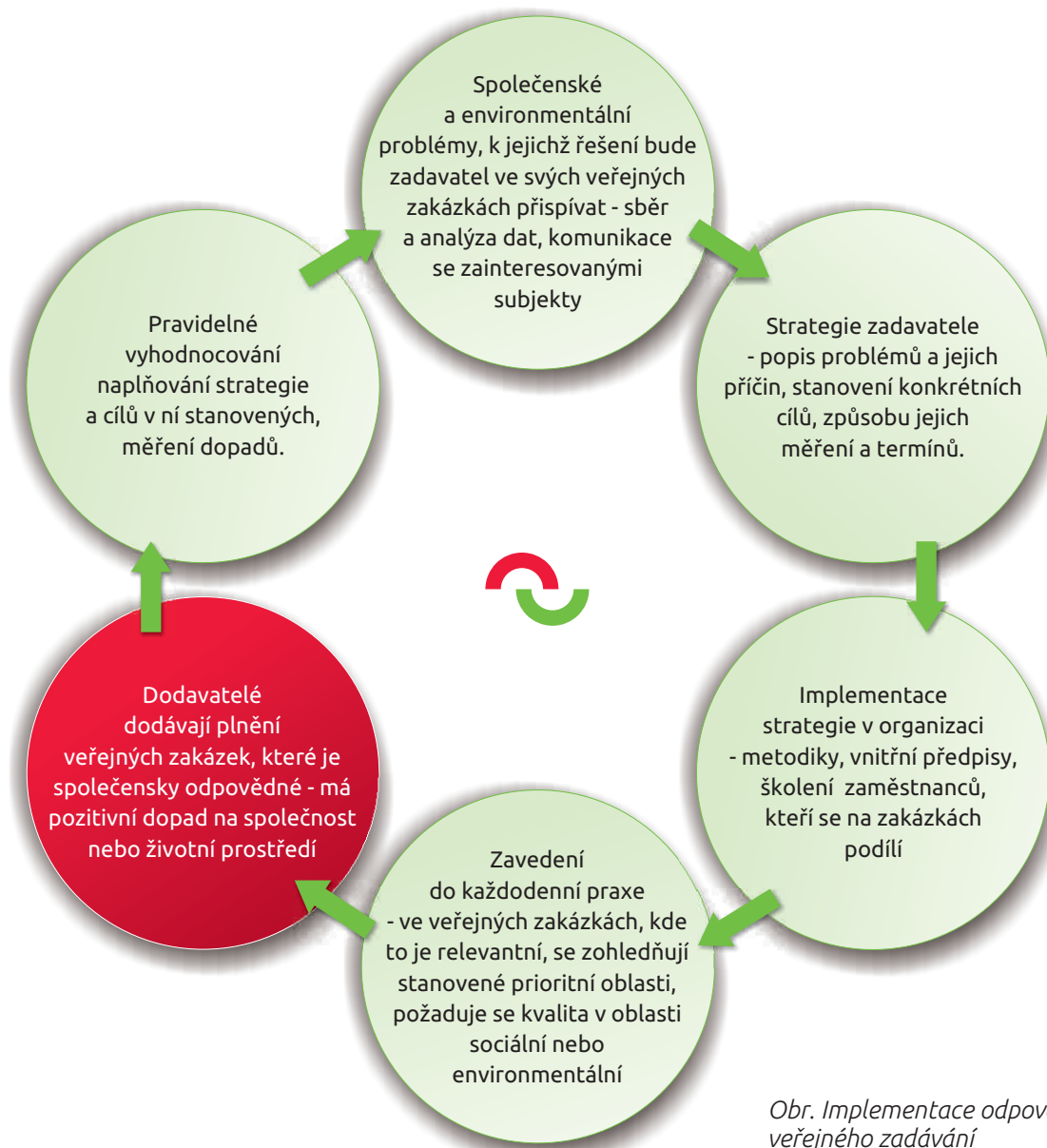

Závěrem lze shrnout, že sociálně odpovědné veřejné zadávání je v souladu jak s českou, tak evropskou právní úpravou. Zadavatelé tedy mohou při zadávání veřejných zakázek po dodavatelích požadovat splnění sociálních či environmentálních kritérií spojených s předmětem veřejné zakázky. Dodavatelé se mohou s takovými podmínkami setkat v rámci zvláštních podmínek plnění veřejné zakázky, požadavku na kvalifikaci dodavatele nebo v rámci kritérií hodnocení. Lze předpokládat, že se tato kritéria promítnou i do smlouvy uzavřené mezi zadavatelem a vybraným dodavatelem na základě zadávacího řízení. I dodavatelé, kteří jsou schopni sociálně nebo environmentálně odpovědně plnění předmětu veřejné zakázky nabídnout a realizovat, však mohou přispět k odpovědnému zadávání, a to např. prostřednictvím předběžných tržních konzultací, kdy dodavatelé mohou zadavateli navrhnout sociálně odpovědný způsob plnění předmětu veřejné zakázky.

Platí-li výše uvedené pro klasická zadávací řízení v režimu ZZVZ jako například otevřené zadávací řízení či zjednodušené podlimitní řízení, tím spíše je možné sociálně odpovědné veřejné zadávání aplikovat ve zjednodušených postupech podle ZZVZ a samozřejmě i v rámci postupů zákonem blíže neupravených, jako je zadávání zakázek malého rozsahu (při samozřejmém dodržení základních zásad ZZVZ).

3. Jak zadavatelé odpovědné veřejné zadávání implementují?

Zadavatelé, kteří mají již zkušenosti s odpovědným veřejným zadáváním, se k tomuto konceptu hlásí různou formou. Ve své nejkompaktnější podobě lze princip odpovědného veřejného zadávání implementovat od nejvyšší úrovně státu až po zadavatele veřejných zakázek na úrovni malých obcí.

Obr. Implementace odpovědného veřejného zadávání

Vláda na centrální úrovni vyhlašuje své strategické priority a politiky, ale také může potvrdit záměr zadávat veřejné zakázky sociálně odpovědným způsobem, což je případ České republiky, kde vláda přijala usnesení (č. 531, ze dne 24. 7. 2017) **o pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy**. V tomto usnesení vláda doporučuje vrcholným představitelům státní správy a samosprávy, aby v jimi řízených organizacích tato pravidla uplatňovali a využívali metodiky pro environmentálně a sociálně odpovědný přístup při zadávání veřejných zakázek.

Dále se vedení každé veřejné instituce – zadavatele – k odpovědnému veřejnému zadávání také přihlásí a aplikuje ho. Zadavatel by si nejprve měl vytvořit strategii, ve které vymezí prioritní oblasti nebo problémy, které chce pomocí odpovědného zadávání řešit, a jejichž řešení pomocí odpovědného zadávání bude mít signifikantní dopad. Při hledání těchto oblastí lze využít spolupráci s úřady či jinými organizacemi, např. školami v souvislosti se zapojením studentů či absolventů do plnění veřejných zakázek, s neziskovým sektorem, např. v souvislosti se sociálními podniky, asociací podniků, např. v souvislosti s podporou malých a středních podniků apod. Při identifikaci problémových oblastí je také důležité vycházet z relevantních dat a analyzovat příčiny problémů – jedině tak lze pak úsilí zadavatele správně zacílit a dosáhnout požadovaného řešení. Ve strategii by také mělo být stanoveno, čeho chce zadavatel dosáhnout, tedy určit si cíle, které jsou dostatečně konkrétní, měřitelné, dosažitelné, a to v určitých časových horizontech. Strategii pak zadavatel může konkretizovat ve svých metodikách, směrnících či jiných vnitřních předpisech, kterými se odborní pracovníci řídí. K dobré implementaci samozřejmě patří školení, pravidelné vyhodnocování aplikovaných postupů a naplňování cílů a v případě potřeby i úprava strategie.

4. Jaká sociální a environmentální témata mohou zadavatelé řešit prostřednictvím veřejných zakázek a v jakých předmětech plnění?

Podpora zaměstnanosti

Podpora vzdělávání, praxe a rekvalifikací

Podpora důstojných pracovních podmínek a bezpečnosti práce

Sociální podniky

Podpora malých a středních podniků a dodavatelské vztahy

Etické nakupování

Ekologicky šetrná řešení

*... a řada dalších,
na jejichž řešení
se dodavatelé mohou
podílet*

PODPORA ZAMĚSTNANOSTI

Jedním z nejtypičtějších sociálních aspektů, který lze odpovědným veřejným zadáváním podpořit, je **zapojení osob znevýhodněných na trhu práce do plnění veřejné zakázky**. Zadavatel může například požadovat, aby určitý počet osob znevýhodněných na trhu práce dodavatel zapojil do plnění veřejné zakázky. Skupin osob znevýhodněných na trhu práce je přitom široká škála. Jen namátkou můžeme jmenovat absolventy bez praxe, osoby po rodičovské dovolené, osoby ve věku nad 55 let, osoby se zdravotním postižením, osoby bez kvalifikace či s nízkou kvalifikací, osoby ze sociálně vyloučených lokalit, dlouhodobě nezaměstnané, osoby po skončení výkonu trestu odnětí svobody apod. Vedle toho se může jednat o skupiny osob, které z různých důvodů nemohou vykonávat práci ve standardně předpokládaném rozsahu stanovené týdenní pracovní doby, ačkoli v rozsahu

nižším by zaměstnání vykonávat mohly, jako např. rodiče na rodičovské dovolené, matky s dětmi do 15 let apod. Specifickou skupinou jsou osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, pro něž může zařazení do pracovního procesu znamenat významný příspěvek k prevenci opakování společensky závadného chování.

Tyto požadavky se mohou objevit zejména **v rozsáhlejších veřejných zakázkách na stavební práce a některé služby** (např. úklid, péče o zeleň), jejichž plnění probíhá po delší dobu. Předpokládá se totiž, že dodavatelé (případně poddodavatelé) by osoby podílející se přímo na plnění rozsáhlejší veřejné zakázky hledali mimo své stávající personální kapacity, a že by tedy vytvořili nová pracovní místa v každém případě. Z dalších předmětů plnění, kde se požadavky na podporu zaměstnanosti mohou objevit, jsou např. ostraha objektů, technické služby, praní a čištění, oprava a údržba kancelářských strojů, osobních počítačů a telekomunikačních zařízení.

Chce-li zadavatel podpořit dodavatele, kteří zaměstnávají **alespoň polovinu zaměstnanců se zdravotním postižením** z celkového počtu svých zaměstnanců, může tak učinit na základě ustanovení § 37 odst. 6 a § 38 ZZVZ. Veřejnou zakázku lze v oznámení o zahájení zadávacího řízení nebo ve výzvě k podání nabídek ve zjednodušeném podlimitním řízení vyhradit pro dodavatele zaměstnávající na chráněných pracovních místech podle zákona o zaměstnanosti alespoň 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců.

V některých případech existuje možnost, jak sám dodavatel může nabídnout kolik osob z cílové skupiny zaměstná nebo přijít s vlastními řešeními podpory zaměstnanosti (např. je-li využito předběžných tržních konzultací, multikriteriální hodnocení, nebo řízení se soutěžním dialogem či jednací řízení s uveřejněním). V těchto situacích tak může dojít k synergii sociálně odpovědného veřejného zadávání a společenské odpovědnosti firem (CSR).

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Statutární město Most realizovalo několik veřejných zakázek v lokalitě Chanov. Spočívaly v **úklidu veřejných prostranství, jakož i rekonstrukci obytných budov**. Do prací byli zapojováni dlouhodobě nezaměstnaní lidé ze sociálně vyloučených lokalit.

Ministerstvo práce a sociálních věcí poptávalo zajištění **servisu tiskových a multifunkčních zařízení**. Řízení probíhalo od června 2016 formou otevřeného nadlimitního řízení s předpokládanou hodnotou přesahující 13 mil. Kč bez DPH. S vybraným dodavatelem byla uzavřena smlouva na 3 roky. Tuto zakázku jednak vyhradilo pro zaměstnavatele OZP, ale vedle toho si jako zvláštní podmínku vymínilo konkrétní podíl účasti OZP na plnění veřejné zakázky.

V roce 2016 vyhlásil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se sídlem v Brně veřejnou zakázku na služby spočívající v **ostraze a úklidu sídla Úřadu a péči o zeleň**, a to na období 2016 až 2020. O zakázku se soutěžilo v otevřeném nadlimitním řízení podle § 27 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Předpokládaná hodnota zakázky byla 13 500 000 Kč bez DPH. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže využil možnosti stanovit zvláštní podmínku na plnění veřejné zakázky, a to že možnost soutěžit o tuto veřejnou zakázku bude vyhrazena dodavatelům, kteří v souladu s § 101 ZVZ zaměstnávali více než 50 % osob se zdravotním postižením.

Příklady dobré praxe v podrobnější podobě, včetně příkladů ze zahraničí najdete na <http://sovz.cz/priklady-dobre-praxe/>

STAVEBNÍ PRÁCE VE MĚSTĚ MOST (2011 – 2014) – případová studie z pohledu dodavatele

Město Most od roku 2011 zadalo řadu veřejných zakázek, ve kterých požadovalo zaměstnání 10 % dlouhodobě nezaměstnaných osob z počtu těch, kteří se na plnění zakázky budou podílet. Touto speciální sociální podmínkou ve veřejných zakázkách chtělo město podpořit nezaměstnané, aby po delší době získali opět zaměstnání a mohli si tak zlepšit svoji životní úroveň.

Tato případová studie popisuje zkušenosti společnosti **Euromont Group**, která zvítězila jako dodavatel v několika stavebních zakázkách v Mostě, které tento sociální požadavek obsahovaly (např. se jednalo o rekonstrukci panelových domů - bloku 2 a bloku 11 v Cha-

nově, **rekonstrukci azylového domu nebo úpravu kanalizace v prostoru tramvajového křížení**).

Společnost Euromont Group má české kořeny a v současnosti je ovládána německou nadnárodní investiční společností se sídlem v Německu. Kromě stavební činnosti se zabývá také údržbou, montážemi nebo elektro montážemi, zejména v petrochemickém a energetickém průmyslu. Euromont Group má zakázky nejen po celé České republice, ale i v zahraničí. Celá společnost má cca 370 zaměstnanců, z toho je asi 40 stálých ve stavební divizi, která podle velikosti zakázek zaměstnává v sezóně až 100 lidí. Roční obrát činí cca 800 mil. Kč, z toho je asi 10–15 % veřejných zakázek.

Podmínka zadavatele zaměstnat 10 % pracovníků, kteří se na zakázce budou podílet, z řad dlouhodobě nezaměstnaných v praxi znamenala zaměstnat průměrně 2 takové pracovníky na zakázku. Tento požadavek zadavatele nepředstavoval žádnou překážku v tom, aby se společnost o zakázku ucházela, a splnění tohoto požadavku firma vidí jako příspěví k sociální odpovědnosti. Společnost Euromont Group se rozhodla přijmout každého z místní komunity, kdo bude mít o práci zájem. Uspořádala ve spolupráci s místní komunitní organizací setkání se všemi nezaměstnanými z dané lokality, kteří by mohli mít zájem o zaměstnání. Setkání se účastnilo přibližně 40 lidí, 10 zájemců se pak přihlásilo a podepsalo smlouvu. Společnost byla rozhodnuta spolupracovat se všemi. Nicméně nakonec se do práce nikdo nedostal, a tak firma využila i svoji dlouhodobou spolupráci s úřadem práce, který jí doporučil 4 dlouhodobě nezaměstnané. Tito lidé tak získali zaměstnání a začali pracovat na stavbě jako pomocní dělníci. Tři z nich ve firmě pokračovali i po skončení zakázky po dobu dalších dvou let.

Pro společnost Euromont Group se jednalo o zajímavou zkušenost, nicméně tento požadavek zadavatele nehodnotí jako nijak zásadní. Do ceny zakázky se nijak nepromítl, ačkoliv to na vedoucí pracovníky ve svém důsledku kladlo větší nároky. Z perspektivy firmy zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných na základě požadavku zadavatele přispělo k upevnění dobrého jména společnosti, ale v získání dalších zakázek to společnosti nijak nepomohlo. Mistři na stavbě, kteří tyto nové dělníky měli ve svých pracovních týmech, se museli v některých případech potýkat s problémy, jako jsou pozdní příchody a nespolehlivost. Přesto se problémy podařilo překonat a po několika měsících se noví zaměstnanci zapracovali. Vedoucí pracovníků týmů na stavbě tak získali nové zkušenosti se zvládáním obtížnějších situací a s komunikací s dělníky.

Euromont Group se dlouhodobě snaží zaměstnávat lidi z oblasti jejího hlavního působení (severní Čechy), kde tradičně bývá větší nezaměstnanost. V době, kdy společnost prováděla veřejné zakázky s podmínkou zaměstnání 10 % nezaměstnaných osob, byla větší nezaměstnanost. V současnosti je spíše problém získat zaměstnance, najít nové lidi k práci na stavbách. Aby společnost Euromont předcházela problémům s najímáním nových zaměstnanců, již delší dobu podporuje učně. Přesto stále vidí problém v nedostatku technicky zručných řemeslníků.

Z pohledu Euromontu Group jako soukromé společnosti by zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných mohlo být provázenou sociální službou ze strany státu / města. Riziko nespolehlivosti nových zaměstnanců, zejména dodržování pracovní doby, by pak podle firmy mohlo být menší.

Pokud by zadavatel poptával ve veřejných zakázkách i nějaké požadavky z oblasti životního prostředí, společnost by dokázala třídění a recyklaci stavebních odpadů nebo dodávky ekologických materiálů apod.

*Tato studie
byla připravena na
základě informací od
společnosti Euromont
Group,
www.euromont.cz*

ZAJIŠTĚNÍ ÚKLIDOVÝCH SLUŽEB – případová studie z pohledu dodavatele

Veřejné instituce poptávají úklidové služby většinou do řady svých objektů po celé ČR, a to v rámci jedné veřejné zakázky. Někdy bývá tato zakázka rozdělena na části, aby se zadávacího řízení mohly účastnit i společnosti, které působí třeba jen v určitém regionu. Mimo to se již můžeme v některých zakázkách setkat i se zohledněním sociálních nebo environmentálních kritérií, jako je zaměstnání osob znevýhodněných na trhu práce nebo šetrnost k životnímu prostředí.

Zenova services s.r.o. má zkušenosti s oběma podmínkami při poskytování úklidových služeb. Je to česká společnost s přibližně 200 zaměstnanci na hlavní pracovní poměr a dalšími 1500 na zkrácený pracovní úvazek. Některé práce vykonává prostřednictvím subdodavatelů a spolupracuje i s chráněnou dílnou Amulet. Zenova kromě úklidu poskytuje např. i zahradnické, technické a administrativní služby. Spolupracuje také s [dívčí katolickou střední školou](#), které pomáhá s uplatněním [některých jejích absolventek](#).

V úklidových službách pracují běžně lidé s nízkou kvalifikací. Firma Zenova tedy najímá i **dlouhodobě nezaměstnané nebo jinak znevýhodněné na trhu práce** (např. nekvalifikované matky samoživitelky nebo seniory), kteří mají obtíže s nalezením jiného pracovního uplatnění.

Příkladem může být i plnění jedné z veřejných zakázek, na které pracuje 7 seniorů, což činí 30 % z celkového počtu pracovníků na této zakázce. Vzhledem k tomu, že práce probíhají zejména v odpoledních a večerních hodinách, je tato skupina zastoupena více než jiné, jako jsou rodiče pečující o malé děti.

Práce s lidmi, kteří mají horší pracovní návyky, je složitější a Zenova má zkušenosti s těmi, kteří se na pracovní režim adaptují těžce. Problematická bývá většinou nedochvilnost nebo i špatná komunikace, což se dá řešit vhodným vedením od provozního vedoucí-

ho, který musí projevovat větší trpělivost, provádět intenzivnější kontrolu a dohled. V rámci systému vícestupňové kontroly pak výsledky kontrolují i vedoucí pracovníci v předem neohlášených kontrolách.

Osobám se sníženou pracovní schopností, se kterými Zenova také pracuje, je někdy potřeba změkčit nastavení pracovních norem, zadávat jednodušší, opakovatelné činnosti nebo zkrátit pracovní dobu. Přístup společnosti Zenova k osobám znevýhodněným na trhu práce prokazuje, že si umí poradit se sociálními podmínkami v zadávacím řízení a podle společnosti samotné tento přístup i pomáhá zaměstnancům zbavit se předsudků směrem k těmto osobám a v důsledku přináší zvýšení efektivity práce na zakázkách.

Dalším aspektem odpovědných veřejných zakázek je **šetrnost k životnímu prostředí**. Společnost Zenova má zkušenosti i v této oblasti - zajišťuje tzv. ekologický úklid (definice v rámečku na další straně). K zásadám ekologického úklidu patří např. nepoužívání agresivních čisticích přípravků, dodržování pravidel správného dávkování čisticích prostředků (přes dávkovací stanice) a minimalizace odpadů nákupem velkých balení. Společnost Zenova spolupracuje s dodavateli čisticích a úklidových prostředků a z chemických prostředků upřednostňuje ty, které splňují maximum kritérií ekologické šetrnosti. Veškeré dodací listy prostředků jsou shromažďovány na hospodářské správě, kde dochází ke kontrole odebrané chemie a spotřeby. Zároveň lze takto zkontrolovat i velikost jednotlivých balení.

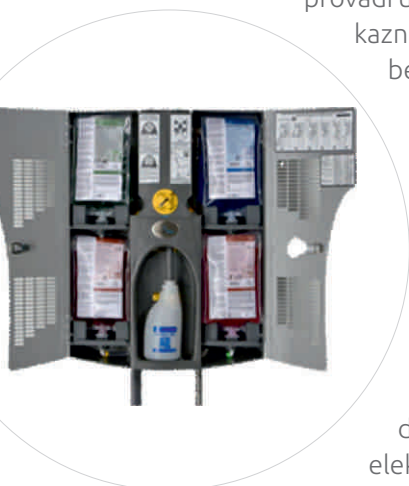
Ekologický úklid

Ekologicky šetrnější způsob úklidu, při kterém je z důvodu snížení negativních dopadů na životní prostředí a zdraví úklidového personálu a osob v uklízených prostorech přebývajících minimalizováno použití chemických a desinfekčních prostředků na míru nezbytnou pro splnění hygienických standardů a je maximalizován důraz na využití působení teploty, mechanického působení a doby působení.

Tuto definici ekologického úklidu vypracovala Síť ekologických poraden ve spolupráci s Českou asociací úklidu a čištění (CAC). Její podrobnosti najdete také na stránce WWW.SOVZ.CZ.

Zásady ekologického úklidu společnost využívá i v jiných zakázkách, kde není kladen takový důraz na ekologické čisticí prostředky. Přestože podle Zenovy ekologický úklid běžně výslovně poptáván není, v současné době ho provádí u několika stávajících zá-

kazníků. Může to být způsobeno i tím, že environmentálně šetrné čisticí prostředky jsou nákladnější. Rovněž čištění pomocí některých zařízení, která jsou alternativou k čisticím prostředkům (např. parní čistič), je v důsledku dražší (vysoká spotřeba elektrické energie, pořizovací náklady stroje).

Společnost Zenova pravidelně proškoluje své zaměstnance, aby zajistila kvalitu svých služeb a zároveň bezpečnost zaměstnanců i klientů. Vzhledem k tomu, že k úklidu také patří práce ve výškách nebo práce s elektrickými zařízeními, školení zaměstnanců na bezpečnost a ochranu zdraví při práci obsahuje i tato specifika, aby se předešlo úrazům a případně i dalším škodám. Další školení zaměstnanců jsou zaměřena na pravidla pro práci s nebezpečnými chemickými látkami, pracovní a technologické postupy prací, správné používání chemických a čisticích prostředků apod. Přátelský vztah k životnímu prostředí, bezpečnost klientů i zaměstnanců patří k základním hodnotám společnosti Zenova services. V oblasti environmentálního managementu má společnost certifikaci ISO: 14 001, kterou pravidelně obnovuje.

Studie byla připravena na základě podkladů od zástupců společnosti [Zenova services s.r.o.](http://Zenova-services.s.r.o.)

PODPORA VZDĚLÁVÁNÍ, PRAXE A REKVALIFIKACÍ

V posledních letech řada zaměstnavatelů pociťuje **nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců**, a to především **v technických a přírodovědných oborech** na nižších, středních i vyšších kvalifikačních úrovních. Za důležité téma lze v současné době považovat také změny kvalifikační struktury trhu práce a podporu dalšího vzdělávání u lidí, kteří mají problém s uplatněním na současném trhu práce.

Soukromý sektor v této oblasti vyvíjí mnohé iniciativy – společnosti poskytují studentům stáže, zvou žáky i studenty na exkurze nebo dokonce zakládají programy na podporu zájmu o technické a přírodní obory. Veřejný sektor může v této problematice také pomoci prostřednictvím odpovědného zadávání veřejných zakázek. Veřejní zadavatelé mohou po svých dodavatelích požadovat, aby v rámci plnění veřejné zakázky podporovali studenty nebo absolventy vybraných oborů či zajišťovali zvyšování dovedností osob s horším uplatněním na trhu práce.

Pro rozhodnutí, co a jak zadavatel může prostřednictvím veřejných zakázek podpořit, je třeba znát specifika vybrané obce nebo regionu, a vyhodnotit, které typy vzdělávání, praxe či zvyšování dovedností je vhodné podporovat. Podpora vzdělávání, praxe a rekvalifikace nabízí širokou škálu možností, ale požadavky zadavatele vždy musí souviset s předmětem plnění.

Dodavatel se může setkat s požadavky směřujícími ke zvyšování atraktivity některých oborů, např. zhotovitel stavby musí umožnit **exkurze žákům** místních škol, nebo s požadavky na poskytnutí **odborné praxe učňům**. Může jít i o stáže pro vysokoškolské studenty či absolventy vybraných oborů, například u dodavatele projekčních prací. Po dodavateli může být požadováno i **zvyšování kvalifikací zaměstnanců** anebo poskytování **rekvalifikací** v rámci veřejné zakázky, např. u veřejných zakázek na stavební práce se lze setkat s podmínkou zapojení nekvalifikovaných zaměstnanců, kteří si mohou zvýšit či získat kvalifikaci v oborech potřebných při realizaci stavby. Všechny tyto požadavky mají za cíl lepší uplatnění na trhu práce i po skončení plnění dané veřejné zakázky. Obecně, s požadavky na podporu vzdělávání, praxe a rekvalifikace se dodavatelé mohou setkat zejména ve veřejných zakázkách, jejichž plnění probíhá po delší dobu, a které nejsou v průběhu realizace přerušovány. Nejčastěji, jak už bylo uvedeno, to tak budou zakázky na stavební práce a zakázky na služby projektantů a architektů.

Dodavatelé mohou také těmto požadavkům jít naproti a mohou nabídnout vlastní řešení podpory kvalifikace (např. je-li využito předběžných tržních konzultací, multikriteriální hodnocení, nebo řízení se soutěžním dialogem či jednací řízení s uveřejněním). V těchto situacích tak může dojít k synergii sociálně odpovědného veřejného zadávání a společenské odpovědnosti firem (CSR).

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Povodí Moravy s. p. od roku 2014 usiluje o transparentní a sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek. S účinností k 15. 9. 2014 vydalo Povodí Moravy strategický dokument Interní protikorupční program a tím zahájilo intenzivní proces postupného zavádění inovativních prvků do zadávání veřejných zakázek. Do vybraných zakázek byla zahrnuta **podmínka podporující pracovní integrace „osob se ztíženým přístupem na trh práce“**. Pod tímto pojmem tato společnost rozumí nejen osoby, které byly alespoň 5 měsíců v evidenci uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce, ale i absolventy bez praxe. Již u dvou nadli-

mitních zakázek a u tří stavebních zakázek byla stanovena podmínka zaměstnání minimálně jedné z řad těchto osob.

U zakázek na dodávky projektové dokumentace aplikuje Povodí Moravy povinnost realizovat veřejnou zakázku s účastí studenta na odborné praxi. Tato povinnost je zahrnována přímo do smluv o dílo a podmíněna smluvní pokutou. Státní podnik přitom nezaznamenal žádný negativní vliv na počet podaných nabídek. Povodí Moravy využívá i připomínky a poznatky z předběžných tržních konzultací k získání relevantních informací o možnostech na trhu.

STUDENT NA PRAXI PŘI VYPRACOVÁNÍ PROJEKTOVÉ DOKUMENTACE - případová studie z pohledu dodavatele

Povodí Moravy je státní podnik, který má na starosti správu, provoz i údržbu vodních toků a vodohospodářských objektů v povodí řeky Moravy. Mezi veřejnými zakázkami, které vypisuje, jsou často zakázky na zajištění projektové dokumentace, stavební práce či údržbu zeleně.

díla se musí podílet alespoň 1 student magisterského stupně studia v oboru vodních staveb.

Společnost HG Partner je malou firmou se 12 zaměstnanci, která v oborech vodního hospodářství, geotechniky, geologie a hydrogeologie vypracovává posudky, studie, projekty, vykonává technický dozor, provádí průzkumy a také poskytuje poradenství. Kromě zakázek ze soukromého sektoru soutěží o veřejné zakázky od státních podniků spravujících povodí a daří se jí je i získávat. Společnost HG Partner jinak aktivně spolupracuje s VUT Brno v rámci klastru CREA Hydro & Energy nebo s akademií věd, a to zejména na výzkumných projektech. Na těchto projektech se také podílí vysokoškolští studenti.

S podmínkou poskytnout při práci na zakázce odbornou praxi vysokoškolskému studentovi se ve společnosti HG Partner setkali poprvé, ale žádnou překážku účasti v tendru to nepředstavovalo. Z minulosti měla firma

Veřejnou zakázku na **vypracování projektové dokumentace pro územní řízení pro rekonstrukci vodního díla Letovice** získala v roce 2015 společnost HG Partner. Zadavatel, aby podpořil lepší uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce, začlenil do této zakázky sociální podmínku, že na realizaci

zkušenost se zaměstnáním studentů na brigádu, takže jí bylo zřejmé, co tato podmínka obnáší. Najít studenta bylo i díky náhodě snadné, protože se přihlásil sám. Jednalo se o studenta pražského ČVUT z oboru vodní hospodářství na Stavební fakultě. Firma HG Partner studenta zaměstnala na dohodu, přibližně na poloviční úvazek, aby mohl práci vykonávat flexibilně podle studijních povinností. Ačkoliv studijní praxe nemusí být kompenzována odměnou, student dostával mzdu ve výši 150 Kč na hodinu. Studijní praxe na zakázce trvala přes půl roku, student mezi tím dokončil studium na vysoké škole, a protože s ním byla firma spokojená, nakonec ho po studiu zaměstnala jako stálého zaměstnance. Firma HG Partner musela zadavateli doložit splnění podmínky přijetí studenta na stáž, včetně potvrzení od stavební fakulty.

Student získal velice konkrétní zkušenosti, protože prováděl např. hydrotechnické výpočty nebo se pod vedením autorizovaného inženýra podílel na návrzích stavebních konstrukcí. Přijetí studenta na praxi ale pro firmu znamená, že odpovědný zaměstnanec musí vynaložit čas nejen na zaučení studenta, ale také na kontrolu jeho výsledků, což znamená dodatečné náklady. V oboru projektování je

důležitou složkou práce odpovědnost za správný výsledek, což při nezkušenosti studenta představuje významné riziko. V tomto oboru zaučení absolventa, aby mohl pracovat zcela samostatně, trvá až 3 roky.

I přes výše uvedené, podle společnosti HG Partner, je stáž studenta přínosná a tato praxe by se mohla více rozšířit zavedením podpory pro soukromé společnosti, které studentům praxi poskytnou. Tím by tato společensky prospěšná spolupráce byla přínosem pro obě strany. Pro malou firmu, která nemá velký administrativní aparát, by také bylo ulehčením, kdyby vysoké školy měly permanentní nabídku studentů, kteří mají o stáž zájem, resp. pokud by třeba na stránkách školy bylo možné pracovní stáže nabízet. Pro firmu je důležité, aby spolupráce se studenty byla flexibilní a operativní, tedy podle kapacit firmy.

*Studie byla
připravena na základě
podkladů od společnosti
HG Partner,
www.hgpartner.cz.*

¹ Informace o aktuálních podporách pracovních míst lze najít na těchto odkazech: <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace>, <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/esf>

² Některé školy mají speciální centra, která se spoluprací s praxí zabývají. Např. ČVUT - spolupráce s partnery školy <https://www.cvut.cz/informace-pro-partnery>. Karierní centrum ČVUT – nabídka práce studentům <http://kariernicentrum.cz/#m-07-2016>
VŠE, Fakulta informatiky – spolupráce s praxí - <http://fis.vse.cz/spoluprace/spoluprace-s-praxi/>
VŠE, spolupráce s firmami, nabídky pro studenty – Rozvojové a poradenské centrum <http://rpc.vse.cz/>

PODPORA DŮSTOJNÝCH PRACOVNÍCH PODMÍNEK A BEZPEČNOSTI PRÁCE

Dodavatelé se v některých veřejných zakázkách mohou setkat s tím, že zadavatelé věnují zvýšenou pozornost **důstojným pracovním podmínkám a dodržování bezpečnosti práce**. V těchto případech zadavatel požaduje, aby se při realizaci plnění za veřejné prostředky dodržovaly všechny předpisy v oblasti pracovněprávní, zaměstnanosti a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a podporuje dodržování důstojných pracovních podmínek. Jak uvádí například příručka Sociální nakupování ([Sociální nakupování Průvodce zohledňováním sociálních hledisek při zadávání veřejných zakázek](#), Evropská komise 2010) koncept důstojných pracovních podmínek vychází z přesvědčení, že lidé mají **právo na produktivní zaměstnání v podmínkách svobody, slušnosti, bezpečnosti a lidské důstojnosti**.

Dodavatel veřejné zakázky, ve které jsou zohledněny výše uvedené požadavky, tak může očekávat, že se zadavatel bude aktivně podílet na kontrole dodržování předpisů v oblasti pracovněprávní, zaměstnanosti, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci apod. Kontrolu může zadavatel provádět sám nebo prostřednictvím veřejných institucí k takové kontrole určených, tedy například Státního úřadu inspekce práce, finančního úřadu, cizinecké policie atd.

Pokud by dodavatel porušil své povinnosti a došlo by k vydání pravomocného rozhodnutí potvrzujícího porušení uvedených předpisů, pak to může být dle smluvních podmínek důvodem k nápravným opatřením (např. jednání mezi dodavatelem a zadavatelem, jehož cílem je přijmout taková systémová opatření, aby se situace znovu neopakovala) nebo sankčním opatřením (smluvní pokuty nebo ukončení smlouvy na plnění).

Zadavatel v rámci zadávacího řízení buď podporuje dodržování právních předpisů v rozsahu zákonného minima anebo formou multikriteriálního hodnocení preferuje a zvýhodňuje ty dodavatele, kteří nabízejí výhodnější pracovní podmínky (např. vyplácí osobám podílejícím se na plnění zakázky mzdy nad rámec stanoveného minimálního požadavku na mzdy, zajišťuje jim zvláštní péči v době vysokých letních teplot apod.), vždy podle charakteru a podmínek daného zaměstnání.

I když dodržování pracovněprávních předpisů, tedy i předpisů v oblasti zaměstnanosti a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci osob, by mělo být samozřejmostí pro každého dodavatele, je vhodné, aby zadavatelé jejich dodržování aktivně podporovali, a to zejména v zakázkách, kdy reálně hrozí jejich porušování. V jiných případech se zadavatelé mohou rozhodnout pro podporu lepších pracovních podmínek a mohou bonifikovat nadstandardní přístup k pracovním podmínkám ze strany dodavatele.

S požadavky v oblasti pracovních podmínek a bezpečnosti práce se mohou setkat nejčastěji dodavatelé, kteří poskytují plnění veřejných zakázek v oborech jako jsou např. **úklidové služby, ostraha a recepční služby, lesnictví, autobusová doprava nebo i nákup oděvů a obuvi či stavební práce**.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Příkladem zakomponování podpory důstojných pracovních podmínek a bezpečnosti práce mohou být veřejné zakázky Lesů České republiky, s. p., zejména pak zadávací podmínky veřejné zakázky s názvem „**Provádění lesnických činností s prodejem dříví „při pni“ – rok 2017+**“ (vyhlášené v roce 2016 dle zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách), kde se zadavatel k prosazování konceptu odpovědného veřejného zadávání explicitně přihlásil a stanovil: „Zadavatel od uchazeče

vyžaduje při plnění předmětu plnění veřejné zakázky zajistit legální zaměstnávání, férové pracovní podmínky a odpovídající úroveň bezpečnosti práce pro všechny osoby, které se na plnění veřejné zakázky podílejí. Uchazeč je povinen zajistit splnění tohoto požadavku zadavatele i u svých subdodavatelů. Aspekty společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek jsou zohledněny v textu závazného vzoru smlouvy na plnění veřejné zakázky (dále též jen závazný vzor smlouvy.)“

SOCIÁLNÍ PODNIKY

Dalším z cílů zadavatele může být **podpora sociálních podniků**, protože vytvářejí pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním, sociálním nebo kulturním znevýhodněním. Sociálně znevýhodnění mohou být např. lidé dlouhodobě nezaměstnaní, etnické menšiny, mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci, lidé pečující o rodinné příslušníky, lidé bez přístřeší a lidé po výkonu trestu odnětí svobody nebo lidé se závislostmi. Mezi zdravotně postižené patří tělesně postižení, mentálně postižení, duševně postižení, sluchově postižení, lidé s kombinovaným postižením, vnitřním postižením nebo zrakově postižení.

Sociálním podnikem se rozumí „subjekt sociálního podnikání“, tj. nejčastěji právnická osoba založená dle soukromého práva. Sociální podniky naplňují veřejně prospěšný cíl, který mají formulován v zakládacích dokumentech, a tyto podniky vznikají a rozvíjejí se na konceptu tzv. trojího prospěchu: ekonomického, sociálního a environmentálního. Pro sociální podnik je důležité jak dosahování zisku, tak i zvýšení společenského prospěchu. Zisk je pak z větší části použit pro další rozvoj podniku. Sociální podnikání také podporuje solidární chování, sociální začleňování a má důležitou roli v místním rozvoji. Podpora sociálních podniků je totiž, obdobně jako podpora malých a středních podniků, mimo jiné podporou místní zaměstnanosti a ekonomiky.

Zákon o zadávání veřejných zakázek umožňuje vyhradit účast v zadávacím řízení jen dodavatelům zaměstnávajícím na chráněných pracovních místech alespoň 50 % osob se zdravotním postižením. Podnikům, které zaměstnávají osoby jinak než zdravotně znevýhodněné, nelze veřejnou zakázku vyhradit. Proto, chce-li zadavatel **podpořit sociální podniky**, může je zvýhodnit v hodnocení ekonomické výhodnosti nabídky, a to tak, že přidělí nabídce body, prokáže-li dodavatel, že je sociálním podnikem, nebo přidělením bodů za určité aspekty, které se dají hodnotit jako přínos sociálního podniku (např. za práci se sociálně znevýhodněnými lidmi).

V případě zakázek malého rozsahu mohou sociální podniky získávat objednávky od zadavatelů přímo – podle pravidel zadavatele se může jednat o zakázky do výše několik desítek až set tisíc. Zadavatelé mohou rovněž využít tzv. **uzavřené výzvy** a se svojí poptávkou oslovit jen malý počet sociálních podniků (nejčastěji alespoň 3).

Dodavatelé se také mohou setkat s požadavkem zadavatele, aby se sociální podnik na plnění podílel. V těchto případech je výhodné podat společnou nabídku ve sdružení, nebo si zajistit sociální podnik jako poddodavatele. Příkladem může být veřejná zakázka na zajištění velké konference, přičemž zadavatel může požadovat, aby občerstvení bylo nakoupeno od sociálního podniku. Pro podporu účasti sociálních podniků na zadávacích řízeních může zadavatel využít také rozdělení zakázky na části nebo zavedení dynamického nákupního systému.

Sociální podniky lze podpořit pouze v těch předmětech plnění, ve kterých nabízí své služby. Seznamy sociálních podniků lze najít na www.ceske-socialni-podnikani.cz nebo www.tessea.cz. Sociální podniky, se uplatňují nejčastěji v předmětech plnění jako jsou **úklidové služby, údržba zeleně a technické služby, zajištění občerstvení a stravování, nákup potravin**. Dále může jít i o výrobu nábytku a vybavení interiérů, nákupy oděvů a obuvi, kancelářského papíru a propagačních předmětů.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Zadavatel Městská část Praha 12 zadal podle zákona o veřejných zakázkách veřejnou zakázku na **údržbu veřejné zeleně a úklid veřejných prostranství** ve dvou lokalitách městské části Praha 12, s předpokládanou hodnotou 24 917 000 Kč bez DPH. Zadavatel zvolil kombinaci smluvní podmínky a hodnotí-

cího kritéria kvality. Zadavatel zakázku vyhradil pouze pro dodavatele, kteří zaměstnávají více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců, přičemž minimálně 30 % faktického plnění z celkového plnění zakázky mělo být uskutečněno osobami se zdravotním postižením. Tedy uplatnil absolutní zadávací podmínku pod sankcí vyloučení ze zadávacího řízení.

ÚDRŽBA VEŘEJNÉ ZELEŇ A ÚKLID VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ – případová studie z pohledu dodavatele

Praha 12 leží na jihu Hlavního města Prahy a tvoří ji části obce Cholupice, Kamýk, Komořany, Modřany, Točná a Praha-Libuš. Na údržbu zeleně a úklid veřejných prostranství vypisuje veřejné zakázky pro různé lokality. Tato případová studie se věnuje zakázce z roku 2013 na **údržbu zeleně a úklid veřejných prostranství** ve dvou lokalitách této městské části, jejíž předpokládaná hodnota byla 24 916 800 Kč. Plnění probíhá od září 2013 do srpna 2017. Hodnotícím kritériem byla ze 60 % nabídková cena, 20 % byl hodnocen podíl realizace osobami se zdravotním postižením (těch ovšem dle zadávací dokumentace muselo být minimálně 30 %) a posledními 20 % byl hodnocen způsob realizace zakázky, tedy kvalita nabízeného provedení.

O zakázku soutěžilo 11 účastníků řízení, ale při hodnocení bylo několik z nich z různých důvodů vyřazeno. Jako vítězný subjekt pro obě lokality bylo vybráno sdružení firem TSB spol. s r.o. a Fokus Praha o. s. Toto sdružení nabídlo realizaci zakázky osobami se zdravotním postižením z 50 % a předložili metodiku práce se zdravotně znevýhodněnými osobami, kterým poskytují přiměřenou pracovní a psychosociální podporu.

Firma TSB se zabývá úklidem budov i veřejných prostranství. V minulosti již zvítězila v několika veřejných zakázkách. Fokus Praha je nezisková organizace, která se již od 90. let zabývá pomocí lidem s dlouhodobým duševním onemocněním. Do roku 2005 ve Fokusu fungovala chráněná dílna provozující zahradnické služby, která se od roku 2006 transformovala na sociální firmu Zahrada. S veřejnými zakázkami zkušenost neměla.

Sociální firma Zahrada začala po roce 2009 růst, roční obrát firmy se zdvojnásobil na úroveň 2,5 mil. Kč. Zlepšila se technologie práce, firma získávala nové soukromé zakázky a pomalu se stabilizoval i tým pracovníků, který v současnosti tvoří 12 zdravotně postižených a 2 zdraví pracovníci.

Fokus Praha pomáhá lidem s duševním onemocněním, aby byli vyrovnanější, silnější ve svých vlastních schopnostech a lépe vybaveni pro praktický život. Konkrétně v sociální firmě Zahrada pracují lidé, kteří trpí například schizofrenií. Tito lidé jsou v ambulantní péči svého psychiatra a Fokus jim pomáhá se začleněním do běžného života, někdy je potřeba pomoci s řešením rodinné situace, bydlením či finančními problémy. Pokud zaměstnanci potřebují, mohou se stát klienty zdravotních nebo sociálních služeb Fokusu, ale tyto služby nejsou provázány na práci v sociální firmě Zahra-

Fokus Praha, který se zaměřuje na lidi s dlouhodobým duševním onemocněním, provozuje tři sociální firmy:

Zahradu, která nabízí zahradnické služby, dále penzion s restaurací Jůnův statek a Prádelnu u Mandelíků.

Fokus Praha je průkopníkem tématu sociálního podnikání v ČR a nadále jej aktivně prosazuje. Inicioval založení Platformy sociálních firem v ČR, spravuje webové stránky

www.socialnifirmy.cz.

Vydal také publikaci Sociální firma - výzva v podnikání 21. století a Standardy sociálních firem. Inicioval a spoluvytvářel Výzvu k podpoře rozvoje sociálního podnikání v ČR.

Zdroj: www.fokus-praha.cz

da. Zaměstnání v Zahradě je srovnatelné s běžnou prací, vyžaduje jistou míru odolnosti, tedy schopnost vykonávat zadanou práci, pravidelně a včas do práce docházet apod. Tyto běžné požadavky jsou však pro řadu duševně nemocných velmi náročné. Vedení firmy se musí potýkat s problémy, jako jsou pozdní příchody či časté a dlouhodobé pracovní neschopnosti. Vedoucí týmu pak tyto problémy řeší s trpělivostí a porozuměním pro zdravotně znevýhodněné pracovníky. Pracovní smlouvu mají zaměstnanci na dobu neurčitou. Noví zaměstnanci však mívají smlouvu na jeden rok s tříměsíční zkušební dobou. Fluktuace v týmu je ale velice nízká a případné problémy se daří řešit s nadhledem díky smyslu pro humor, který je všem pracovníkům vlastní.

Zdravotně znevýhodnění zaměstnanci pracují na pozici pomocný zahradník a v rámci údržby zeleně pracují se sekačkami na trávu, křovinořezy a provádějí nakládání a odvoz trávy. Dále zajišťují například vysypávání košů, čištění chodníků, vytrhávání plevelu, odklizení sněhu.

Pracovní doba jim začíná později, než bývá u těchto profesí obvyklé, a to v půl deváté ráno. Z důvodu onemocnění a medikace totiž potřebují dostatek času na odpočinek. Pracují na zkrácený úvazek 6 hodin denně, ale v sezóně mívají i placené přesčasy. Vedle příjmu ze zaměstnání, který je na úrovni minimální mzdy, pobírají invalidní důchod. Zdravotně znevýhodnění zaměstnanci pracují na tzv. chráněných místech, které jsou registrovány na Úřadu práce. Firma na zaměstnávání zdravotně postižených osob pobírá příspěvky od Úřadu práce ČR.

Rozdělení práce mezi firmu TSB a Fokus se stanovuje podle aktuálních potřeb zadavatele. Po vzájemné dohodě s TSB pak Fokus realizuje konkrétní činnosti v daném období. V zimě ve většině případů zajišťuje zimní údržbu TSB, protože tu Fokus v požadovaném rozsahu dodat neumí (například odklizení sněhu ve velmi brzkých ranních hodinách).

Zadavatel kontroluje kvalitu provedené práce. Ze začátku byli pracovníci Fokusu konfrontováni s nalezenými nedostatky, jako je kousek neposekané plochy nebo nedostačující kvalita odplevelení. Tyto nedostatky však napravili a v současné době probíhá plnění zakázky bez problémů. Praha 12 dokonce Fokus využívá pro drobné práce do 50 000 Kč a zadává je přímo Fokusu, protože jsou s jejich prací spokojeni. Po této zkušenosti se Fokus Praha, resp. sociální firma Zahrada, bude ucházet o další veřejné zakázky.

Studie byla zpracována na základě informací od vedoucích představitelů sociální firmy Zahrada a Fokus Praha (<http://fokus-praha.cz>).

PODPORA MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ A DODAVATELSKÉ VZTAHY

Zadavatelé mohou prostřednictvím zadávání veřejných zakázek **podporovat malé a střední podniky**, které veřejnému sektoru mohou nabídnout kvalitní i inovativní produkty a služby. Podpora malých a středních podniků může být jedním z legitimních cílů veřejného zadavatele, který tím sleduje například růst zaměstnanosti nebo i jiné sociální, případně environmentální aspekty. Z pohledu malých a středních podniků je proto výhodné umět správně uspokojit i sociální či environmentální požadavky zadavatelů, a díky tomu, v kombinaci s nabídkou kvalitního plnění, získat nejlepší hodnocení a stát se tak vítězem zadávacího řízení.

Dodavatel – např. malý podnik s méně než 50 zaměstnanci – může zaujmout aktivní roli, chce-li soutěžit o veřejné zakázky. Zadavatele, kteří pro něj vypisují potenciální zakázky, může podnik informovat o své existenci, např. zasláním katalogu nebo propagační brožury. Dále by takový podnik měl aktivně sledovat, jaké zakázky jsou vypisovány, nebo jaké se v blízké budoucnosti chystají. Někteří zadavatelé dokonce na svých stránkách uveřejňují předpokládaný plán zakázek na nadcházející rok.

Zadavatelé mohou u některých složitějších zakázek organizovat předběžné tržní konzultace, což jsou otevřená, transparentní a dobře zdokumentovaná setkání s potenciálními dodavateli / budoucími účastníky soutěže o zakázku (případně i elektronická komunikace). Během konzultací zadavatel sdělí svůj předběžný záměr, co bude v zakázce požadovat. Potenciální dodavatelé mohou na tento záměr reagovat: navrhovat různá řešení, komentovat detaily plnění jako jsou např. parametry zboží, dodací lhůty, rozsah zakázky nebo logistická řešení. V průběhu této konzultace mohou firmy nabízet svá inovativní řešení a zadavatel tak získá informace o nejnovějších řešeních existujících na trhu. Během předběžné tržní konzultace zadavatel může získat zpětnou vazbu od místních malých a středních podniků, zda je nastavení požadavků zakázky pro ně splnitelné. Více se o předběžných tržních konzultacích, včetně příkladů dobré praxe, dozvíte v samostatné kapitole.

Při zpracování nabídky musí podnik věnovat dostatek pozornosti zadávací dokumentaci. Účastník zadávacího řízení musí dodat veškeré požadované dokumenty, vyplnit vzorové tabulky a šablony, kterými se zadavatelé často snaží dodavatelům zpracování nabídky usnadnit.

Příležitostí pro malé a střední podniky mohou být i komplexní veřejné zakázky, a to v případě, že se menší firmy dohodnou a podají společnou nabídku jako sdružení. Nebo se malé a střední podniky mohou stát poddodavatelem větší korporace, která o zakázku soutěží.

Dále za pozornost stojí dva instituty zakotvené v ZZVZ. Prvním z nich je **dělení zakázky na části**, kdy se zakázka sice zadává jako celek, ale podniky se mohou hlásit do soutěže jen o část zakázky. Zadávanou zakázku lze rozdělit na části podle předmětů plnění nebo geograficky podle místa plnění, pokud se

rozdělením neobchází povinnosti stanovené ZZVZ. Rozdělením zakázky na části se sníží finanční či technické nároky zakázky a plnění části zakázky může zajistit i menší podnik (např. se může jednat o požadavek na disponování určitým počtem stavebních strojů nebo velikost vozového parku). Proto menší společnosti se zájmem o soutěž ve veřejných zakázkách, mohou sledovat informace i o rozsáhlejších zakázkách, protože ty mohou být v zadávací dokumentaci rozděleny na části, jejichž plnění by malé a střední podniky mohly zajistit.

Druhým institutem je **dynamický nákupní systém** (DNS), který přispívá k výraznému posílení a rozvoji elektronického zadávání veřejných zakázek. Jedná se o elektronickou formu zadávání veřejných zakázek, která umožňuje flexibilně reagovat na aktuální potřeby zadavatele při opakovaném pořizování obecně dostupných produktů, služeb a stavebních prací běžného charakteru. Zároveň DNS snižuje administrativní náročnost pro vstup malých a středních podniků do zadávacích řízení, protože kvalifikační požadavky je třeba doložit jen jednou při žádosti o zařazení do DNS. Pak už dodavatelé soutěží o zakázky, které jsou do DNS zařazeny, a to bez opakovaného prokazování splnění kvalifikačních požadavků. DNS je otevřený po dobu svého trvání všem dodavatelům, kteří splní kritéria pro zařazení do něj, podpořena je tedy tržní soutěž.

Pro řadu malých a středních podniků jsou problematické nepříznivé platební podmínky, ať už jsou přímými dodavateli nebo v roli poddodavatelů. Zadavatel může v zadávací dokumentaci stanovit, že na žádost poddodavatele bude **úhrady za plnění veřejné zakázky platit přímo poddodavateli**. Zadavatelé mohou v zadávací dokumentaci stanovit též mechanismus poskytování přímých plateb poddodavatelům, a to včetně možnosti hlavního dodavatele rozporovat přímou platbu poddodavateli. Umožnění přímých plateb poddodavatelům musí být stanoveno v zadávací dokumentaci, aby s touto eventualitou mohli dodavatelé počítat při sestavování svých nabídek. Více o zahraniční praxi v oblasti přímých plateb poddodavatelům najdete na této stránce <http://sovz.cz/temata/dodavateleske-vztahy/>

Malé a střední podniky se jako dodavatelé mohou uplatnit v řadě předmětů plnění, protože tyto podniky působí snad ve všech oblastech ekonomiky. Nejčastější předměty plnění, které jsou malými a středními podniky dodávány, jsou z oboru **stavebnictví**. Tam se MSP také mohou účastnit v rámci sdružení subjektů podávajících společnou nabídku, nebo případně i jako poddodavatelé. Některé činnosti, jako jsou **architektonické nebo projektové činnosti**, jsou dodávány téměř výhradně malými nebo středními firmami. Zakázky na dodávky **nábytku a vybavení interiérů**, nebo třeba i v oboru lesnictví lze také přizpůsobit tak, aby se zvýšily šance na to, že se na plnění budou podílet MSP. **Ostraha, bezpečnostní služby či úklid** bývají zadávány na více objektů po celé České republice. To je zřejmá příležitost rozdělit zakázku na části, aby se zadávacího řízení mohly účastnit i místní menší společnosti.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Ve Velké Británii lze najít řadu příkladů dobré praxe podpory malých či místních podniků. Jedním z nich je případ, kdy Rada hrabství Devon vypsala **zakázku na recyklaci odpadu** s předpokládanou hodnotou 1 mil. liber a upravila podmínky zadávacího řízení tak, aby se mohly účastnit i malé a střední podniky nebo sociální podniky. V podmínkách byl také

kladen důraz na přidanou hodnotu v oblasti udržitelnosti. V hodnocení nabídek pak připadalo na udržitelnost 20 procentních bodů z 60 procent, kterými se posuzovala kvalita. Zbývajících 40 procent připadalo na cenu. Detailnější informace k tomuto příkladu lze najít na tomto odkazu: http://sovz.cz/wp-content/uploads/2016/08/dp_cs_devon-recycling-service.pdf

ETICKÉ NAKUPOVÁNÍ

Etické nakupování je přístup, kdy je dbáno na to, **za jakých ekologických a sociálních podmínek bylo vyrobeno poptávané zboží**. Dodavatelé se mohou setkat s tím, že zadavatelé veřejných zakázek věnují pozornost tomu, z jakého zdroje je jimi nakupované zboží pořízeno, a tak se chtějí ujistit, že svým nákupem nepřispějí k využívání dětské práce, nucené práce, práce v nebezpečných či zdravotně závadných podmínkách, práce s extrémními přesčasy, ke kácení pralesů, zamořování půdy a dalším problematickým praktikám. Upřednostnění výrobků, při jejichž produkci nebylo využito dětské práce a dalších výše uvedených negativních faktorů, s sebou jako přidanou hodnotu zpravidla přináší vyšší kvalitu pořízeného zboží a dále též informaci, že zadavateli nejsou lhostejné okolnosti, za kterých jím pořízený výrobek vznikl.

V praxi se jedná hlavně o nákupy **občerstvení**, které je požadováno v kvalitě **Fair Trade**. Fair Trade se zohledňuje zejména u kávy, čaje, kaka, čokolády, rýže, banánů nebo bavlny. Dalším předmětem plnění, který lze nakupovat z etických zdrojů, jsou oděvy. U **oděvů** může zadavatel nastavit požadavky jak na materiál (bavlnu), ze kterého je oděv vyroben, tak na výrobní proces oděvu. Dodavatelé pak mohou k prokázání splnění požadavků zadavatele využít např. certifikace **Fair Trade, GOTS, Fair Wear Foundation**.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Německé město Düsseldorf zadávalo pro Hasičský záchranný sbor zakázku na **nákup hasičských uniforem**.

V rámci zadávacího řízení bylo požadováno předložení dokladu o výrobních podmínkách při výrobě uniforem v nabídce, přičemž požadavku zadavatele vyhověl pouze takový účastník řízení, u nějž bylo zřejmé, že on, i jeho dodavatelé dodržují základní normy Mezinárodní organizace práce.

Příkladem z České republiky je Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), které v rámci **nákupu potravinové a materiální pomoci** hrazené z Fondu evropské pomoci nejchudším osobám, zadávalo veřejnou zakázku na dodávky textilu (hodnota 14 mil. Kč). MPSV si zvolilo za cíl nakoupit takové zboží, při jehož výrobě nebyly porušovány vybrané problematické pracovní podmínky.

Dodavatelé měli prokázat splnění definovaných požadavků buď doložením členství

v organizaci Fair Wear Foundation, nebo čestným prohlášením o dodržování požadovaných podmínek při všech fázích výrobního procesu nabízeného textilu (zákaz nucené práce, zákaz dětské práce, bezpečné a zdravotně nezávadné pracovní podmínky, platné pracovní smlouvy), přičemž v tomto případě bylo současně nezbytné u každé položky identifikovat výrobce, značku a uvést adresu továren v nichž fakticky probíhá proces výroby. Po dodavatelích tak bylo požadováno rozkrýt svůj dodavatelský řetězec, aby zadavatel mohl provést audit v dodavatelských továrnách (třeba i prostřednictvím třetí strany), za účelem zjištění dodržování deklarovaných podmínek.

Dalším příkladem z České republiky je zakázka na **zajištění projektových konferencí** Národního ústavu pro vzdělávání, ve které zadavatel stanovil podmínku pro plnění veřejné zakázky, a to že v rámci realizace konferencí budou dodržovány principy prospěšné společnosti i životnímu prostředí. Proto zadavatel pro zajištění občerstvení požadoval, aby všechny kávové a čajové produkty byly vyrobeny v souladu s parametry Usnesení Evropského parlamentu o spravedlivém obchodu a rozvoji (2005/ 2245(INI)). Za vyhovující byly považovány např. výrobky nesoící značku Fair Trade. Občerstvení z přiměřené části, tzn. více než 50 %, mělo být z certifikovaných biopotravin z kontrolovaného ekologického zemědělství a nealko nápoje měly být podávány ve skleněných lahvích.

EKOLOGICKY ŠETRNÁ ŘEŠENÍ

Stále častěji se dodavatelé mohou setkat s tím, že ve veřejných zakázkách jsou brány v potaz i **environmentální aspekty**. Zohledňování dopadů na životní prostředí je vedle ekonomických a sociálních aspektů jedním z pilířů odpovědného veřejného zadávání. Environmentální aspekty s pozitivním dopadem na život lidí a společnosti se v některých případech prolínají se sociálními aspekty. Chytrými veřejnými nákupy za využití ekologicky šetrných řešení lze **zmenšit negativní dopady na životní prostředí, šetřit energii, snížovat množství odpadu a rozsah znečištění, ale také podpořit udržitelný přístup na trhu s daným segmentem či dávat průmyslu stimulaci pro vývoj zelených technologií a produktů**. Ekologicky šetrné zakázky mohou rovněž přispět k udržitelnému rozvoji daného regionu.

Pro nalezení vhodného ekologicky šetrného řešení je důležité důkladně analyzovat, jaké plnění vlastně zadavatel potřebuje. Není-li si zadavatel jistý, jaká ekologicky šetrná řešení jsou na trhu dostupná, či za jakou cenu, je možné relevantní informace obdržet prostřednictvím předběžných tržních konzultací v souladu s § 33 ZZVZ. Nelze nezmínit, že ekologicky šetrné nakupování nemusí znamenat jen nákup produktů šetrnějších k životnímu prostředí. Může to znamenat i nakupovat účelněji, tedy např. výrobky, které zadavateli díky své kvalitě budou sloužit delší dobu. Také to může znamenat nakupovat pouze to, co zadavatel skutečně potřebuje a využije, zjednodušeně řečeno nakupovat prostě méně.

Zadavatelé, kteří chtějí zohlednit kvalitu plnění veřejné zakázky v oblasti ochrany životního prostředí mohou v definici svých požadavků využít různých **ekoznaček**. Dodavatelé, kteří nabízejí službu nebo produkt, který splňuje parametry ekoznačky, jsou pak preferováni (např. v multikriteriálním hodnocení). Může se jednat o ekoznačky pro různé produkty jako je Ekologicky šetrný výrobek a EU květina anebo o speciální ekoznačky např. Biopotraviny, FSC pro dřevo a výrobky ze dřeva nebo ENERGY STAR pro výpočetní techniku. Není však přípustné, aby se zadavatel bezvýhradně vázal na jediný systém certifikace nebo značku a má připustit i alternativní plnění, pokud splňuje jím definované požadavky.

Také jako prokázání technické kvalifikace může zadavatel požadovat, aby dodavatel při plnění veřejné zakázky byl schopen použít opatření v oblasti řízení z hlediska ochrany životního prostředí. Typickým opatřením je např. požadavek na zavedení **systému environmentálního řízení a auditu** Evropské unie (EMAS) či jiného systému environmentálního řízení v souladu s § 80 odst. 2 ZZVZ. Využití těchto ustanovení přichází v úvahu pouze tehdy, pokud je prokázání technické kvalifikace nezbytné pro plnění veřejné zakázky v odpovídající kvalitě.

Zadavatelé také mají možnost **hodnotit ekonomickou výhodnost nabídky** (v souladu s § 114 odst. 2 ZZVZ) mimo jiné na základě poměru **nákladů životního cyklu a kvality** nebo také podle nejnižších

nákladů životního cyklu. Životním cyklem se rozumí všechny po sobě jdoucí nebo provázané fáze, zahrnující výzkum a vývoj, výrobu, obchod a jeho podmínky, přepravu, užívání a údržbu, po celou dobu existence předmětu plnění, nebo od získání surovin či vytvoření zdrojů až po odstranění, likvidaci a ukončení služby nebo používání. Náklady životního cyklu mohou zahrnovat i náklady způsobené dopady na životní prostředí (tzv. environmentální externality), které jsou spojeny s předmětem plnění kdykoli v průběhu jeho životního cyklu. Podmínkou je, že lze vyčíslit jejich peněžní hodnotu. Mohou jimi být zejména náklady na kompenzaci emise skleníkových plynů nebo jiných znečišťujících látek nebo jiné náklady na zmírnění změny klimatu apod.

Ekologicky šetrná řešení lze zohledňovat ve veřejných zakázkách s nejrůznějšími předměty plnění. **Při nákupu nábytku** může zadavatel upřednostnit produkty, které neobsahují nebezpečné látky, barvy a mořidla. V zadávací dokumentaci zadavatel může požadovat nábytek bez formaldehydu a těkavých organických látek, nábytek ze dřeva, které pochází z udržitelně spravovaných lesů (splňuje požadavky na certifikaci FSC nebo PEFC) apod. V investicích do **oprav škol, jiných budov** nebo staveb mohou zadavatelé například požadovat projekty s určitým počtem materiálů s označením ekologicky šetrný výrobek (EŠV) nebo s certifikátem Environmentální prohlášení typu III (EPD, jak tomu bylo například u projektů v rámci výzvy Zelená úsporám). Kromě ekoznačení použitých stavebních materiálů může zadavatel požadovat velmi nízkou úroveň energetické náročnosti budovy – a to včetně stanovení spotřeby primárních energií, dále co největší využití zeleně na pozemku, fasádě, či střeše budov, využití dešťové, eventuálně odpadní vody na pozemku, instalace úsporných baterií a energeticky úsporných zařízení a úsporného osvětlení. Zadavatel také do svých požadavků může začlenit i přiměřeně prodlouženou záruční dobu na zhotovenou stavbu, která může vést k větší motivaci dodavatele stavby postavit budovu co nejlépe a s využitím co nejkvalitnějších materiálů a zařízení.

Při nákupu **úklidových služeb** mohou dodavatelé požadovat používání pouze ekologicky šetrných a zdravotně nezávadných úklidových prostředků, poskytování služeb za použití energeticky účinných strojů a zároveň dodávky pouze ekologicky šetrného a zdravotně nezávadného spotřebního materiálu a zboží. Při výběru společností, které budou zajišťovat **svoz odpadu**, mohou obce hodnotit míru emisí vozového parku dodavatele a upřednostnit či přímo požadovat auta s nižšími emisemi nebo s alternativním pohonem. Je například možné požadovat určitý limit CO₂ na svezenu tunu odpadu. A při nákupu vozidel lze v rámci technických podmínek zohledňovat jak náklady na jejich provoz, tak i množství emisí znečišťujících látek, případně další parametry či nahradit část vozového parku vozidly s alternativním pohonem.

Při nákupu **elektrické energie** lze požadovat povinný podíl z obnovitelných zdrojů. Eventuální volba dodavatele elektrické energie by měla být realizována s přihlédnutím ke složení tzv. energetického mixu a na základě jím deklarovaných environmentálních parametrů výroby. Při nákupu počítačů a kancelářské techniky může zadavatel zohledňovat nejen spotřebu energií těchto zařízení, ale také postupy při výrobě a materiály, ze kterých byly vyrobené. Lze tak požadovat výrobky splňující nejnovější normy ENERGY STAR pro energetický výkon, případně rovnou Ekologicky šetrné výrobky.

U mnoha předmětů plnění se může objevit požadavek zadavatele zakázky, aby dodavatel všechny obaly dodané s produktem **odebíral zpět a recykloval**, případně znovu používal. Tímto zadavatel s ohledem na životní prostředí může přispět k minimalizaci balení a veškeré zbytečné balení vyloučit. **Obaly** by také měly být snadno roztříditelné podle materiálů (papír, plast, kovové části), aby pak mohly být předány k recyklaci.

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE

Příspěvková organizace Jiho-moravského kraje Lužánky – středisko volného času Brno využila environmentální aspekty **při nákupu nábytku a vybavení interiéru mateřské školy**, včetně externích herních prvků v zahradě mateřské školy. Jednalo se o zakázku malého rozsahu, s předpokládanou hodnotou 950 000 Kč bez DPH. U nábytku a vybavení interiéru, které byly vyrobeny ze dřeva nebo z materiálů na bázi dřeva, zadavatel požadoval, aby výrobky byly odolné vůči oděru, omyvatelné, nepodporovaly hoření, a aby montážní spoje zboží zaručovaly jeho stabilní pevnost. Dále musely splňovat v zadávací do-

kumentaci podrobně uvedené technické parametry, které se týkaly:

- A) nebezpečných látek,
- B) obsahu formaldehydu a těkavých látek,
- C) složení použitých změkčovadel,
- D) obsahu těkavých organických sloučenin a
- E) materiálů použitých na obaly.

Nábytek opatřený ekoznačkou (např. Ekologicky šetrný výrobek, Evropská ekoznačka – The Flower) splňující požadavky A) až D) byl považován za vyhovující. Zadavatel obdržel nábytek ze dřeva a z materiálů na bázi dřeva opatřený ekoznačkou Ekologicky šetrný výrobek.

DODÁVKA EKOLOGICKÉHO KANCELÁŘSKÉHO PAPIRU – případová studie z pohledu dodavatele

Veřejná zakázka na kancelářský papír byla vyhlášena Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV), které je centrálním zadavatelem, tudíž poptávalo **kancelářský papír** pro všechny své resortní organizace. Jednalo se o rámcovou smlouvu na zajištění dodávek kancelářského papíru na 4 roky (2015 – 2019). Hodnotícím kritériem byla nejnižší cena, a to na základě výsledků e-aukce. MPSV v zadávací dokumentaci stanovilo i několik ekologických požadavků na poptávaný papír - proces bělení papíru musel být prováděn ekologicky, tj. bez použití elementárního chloru (ECF - Elemental Chlorine Free), a dřevo pro výrobu papíru muselo pocházet ze zákonně nebo udržitelně obhospodařovaných lesů, což bylo možné prokázat např. certifikací FSC (Forest

Stewardship Council) či PEFC (Programme for Endorsement of Forest Certification).

O zakázku se ucházelo několik společností, vítězem zakázky se stala společnost Office Depot. Office Depot dodává kancelářské potřeby i služby spojené s provozem kanceláří, převážně soukromému sektoru, malým i velkým společnostem. V posledních letech také významně rozšířila spolupráci se státní správou. Firma patří dlouhodobě k lídrům na trhu.

Když v Office Depot připravovali nabídku do vyhlášeného tendru, environmentální požadavky na kvalitu papíru nepředstavovaly problém. Jak tato dodavatelská společnost uvedla, nabízí desítky typů papíru a tyto ekologické požadavky splňuje naprostá většina jejich produktů. Nejvíce z nich má značku Ecolabel, tedy ekvivalent české značky Ekologicky šetrný výrobek, dále ve většině případů je splněna certifikace FSC, tedy záruka, že dřevo pro výrobu papíru pochází ze šetrně obhospodařovaných lesů. A rovněž většina nabízených papírů splňuje podmínku, že

k bělení se nevyužívá volný chlór, který zatěžuje životní prostředí.

Podle zkušeností Office Depot veřejný sektor v ČR zatím nevěnuje požadavkům na šetrnost papíru k životnímu prostředí dostatečnou pozornost. Dosud to byly požadavky zejména od soukromého sektoru, které byly zaměřeny environmentálně, ale i sociálně – např. vyloučení dětské práce na požadovaném produktu. O environmentálně šetrné výrobky, včetně papíru, mají zájem zejména společnosti, jejichž mateřská společnost má domicil v západní Evropě nebo USA. Např. společnosti s centrálou ve Švýcarsku nebo Holandsku na environmentální hledisko obzvláště dbají. V sortimentu papíru Office Depot vidí jasný příklon k certifikaci i na straně výrobců, kdy i producenti papíru, kteří před pár lety certifikaci nenabízeli, již k certifikaci svých výrobků také přistoupili.

Ekologicky šetrný papír je tedy v současnosti standardem již pro většinu zákazníků a konkurenční výhodou zůstává cena. Office Depot považuje konkurenci v nabídce papíru šetrného k životnímu prostředí za dostatečnou. Významní evropské výrobci papíru, kteří tvoří většinu produkce na trhu, environ-

mentální certifikace mají, proto na trhu existuje mnoho prodejců, kteří takto kvalitní papír nabízejí.

Dalším klíčovým aspektem této zakázky je, že MPSV kontroluje kvalitu dodávaného papíru. Office Depot zaručuje, že po dobu trvání zakázky bude dodávat papír s přesně definovanými technickými parametry, a firma vítá, že zadavatel tuto kvalitu kontroluje. Kultivuje se tak trh, protože se bohužel stává, že někteří dodavatelé nedodrží dohodnutou kvalitu po celou dobu zakázky a zadavatel nakonec dostává něco jiného, než bylo smluvně dohodnuto.

Jak ukazuje příklad tohoto dodavatele, společnosti Office Depot, na trhu existují dodavatelé, pro které environmentální či sociální požadavky na dodávky nepředstavují problém, a umí je naplnit.

Studie byla zpracována na základě informací od zástupců společnosti Office Depot (www.officedepot.cz).

5.

Kde dodavatel získá informace o zadávacích řízeních nebo o plánovaných zakázkách?

V současné době dodavatelé při vyhledávání příležitostí k účasti v zadávacích a výběrových řízeních využívají celou řadu zdrojů, od sofistikovaných elektronických nástrojů a webových aplikací umožňující vyhledávání podle klíčových slov a kódů přidělených předmětu plnění (tj. CPV a NIPEZ kódy) až po komerční webové portály. Často již samo nalezení příležitosti proto nemusí být snadné a vyžaduje pravidelné a časově náročné vyhledávání ze strany administrativních pracovníků dodavatele.

S hledáním příležitostí k účasti v zadávacích a výběrových řízeních mohou dodavatelům pomoci jednotlivé moduly soustavy **Národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek** (dále jen „NIPEZ“) a rovněž také různá komerční řešení:

Věstník veřejných zakázek a Úřední věstník Evropské Unie

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“) stanovuje pravidla pro povinné uveřejňování informací a údajů ve Věstníku veřejných zakázek (dále jen „VVZ“) a Úředním věstníku Evropské Unie (dále jen „TED“). Dodavatelé tak mohou tyto zdroje využívat pro vyhledávání příležitostí k účasti. Ve VVZ jsou uveřejňovány informace o zahájení většiny zakázek zadávaných dle ZZVZ na území ČR (s výjimkou např. zjednodušených podlimitních řízení nebo jednacích řízení bez uveřejnění), TED pak lze využít pro vyhledávání dalších příležitostí v rámci EU.

<https://www.vestnikverejnychzakazek.cz>

<http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do>

Příležitosti je možné vyhledávat za pomoci různých filtrů. Praktické je vyhledávání podle klíčových slov a CPV kódů, které jsou přiřazeny jednotlivým předmětům plnění. Informace o jednotlivých veřejných zakázkách jsou ve VVZ uveřejňovány prostřednictvím formulářů, ve kterých dodavatelé najdou, kromě základních údajů o veřejné zakázce, také odkaz na profil zadavatele (více viz níže), kde jsou po stanovenou dobu nepřetržitě a bezplatně ke stažení, mimo jiné, kompletní zadávací podmínky veřejné zakázky.

ZZVZ přinesl do problematiky uveřejňování veřejných zakázek několik novinek. Zadavatelé například již nadále nemají povinnost uveřejňovat předběžné oznámení se záměrem zadavatele zadat v budoucnu určitou veřejnou zakázku. Tento institut nicméně v ZZVZ zachován byl, a jeho využití zadavateli ve vhodných případech lze předpokládat i nadále, zejména pro případy plánovaných konání předběžných tržních konzultací.

Profily zadavatele

Profil zadavatele je elektronický nástroj, který umožňuje neomezený dálkový přístup a na kterém zadavatel uveřejňuje informace a dokumenty ke svým veřejným zakázkám. Kromě zadávacích podmínek jsou zde povinně uveřejňovány další dokumenty a informace, např. vysvětlení, změny a doplnění zadávací dokumentace, písemné zprávy zadavatele, smlouvy na veřejné zakázky, jejichž cena přesahuje 500 000 Kč bez DPH (s výjimkou případů, kdy je povinnost splněna uveřejněním v registru smluv), u veřejných zakázek zadávaných formou zjednodušeného podlimitního řízení se zde také může (vyhradil-li si to zadavatel v zadávací dokumentaci) uveřejňovat oznámení o výběru dodavatele nebo o vyloučení účastníka zadávacího řízení (příčemž v takovém případě se tato považují za doručená okamžikem jejich uveřejnění). Zadavatel má povinnost internetovou adresu svého profilu uveřejnit ve VVZ, kde je rovněž veden seznam platných profilů zadavatele (avšak i neaktivních a zrušených).

Rozsah funkcionalit profilu zadavatele se odvíjí od volby a potřeb zadavatele. Obvykle jsou součástí sofistikovanějších elektronických nástrojů majících moduly pro DNS či elektronické aukce apod. Často také různým způsobem propojení zadavatelé využívají tzv. multiprofil zadavatele, který slouží jako rozcestník pro výběr profilů zadavatele jednotlivých dotčených zadavatelů v rámci jednoho elektronického nástroje (např. multiprofil zadavatele je využíván všemi zadavateli v rámci resortu Ministerstva práce a sociálních věcí).

Samozřejmostí napříč profily zadavatele je vyhledávání informací za pomoci různých filtrů.

Je důležité zdůraznit, že zadávací podmínky se dle ZZVZ na profilu zadavatele uveřejňují povinně pouze u relevantních veřejných zakázek zadávaných podle ZZVZ. Z toho plyne, že zadávací podmínky veřejné zakázky malého rozsahu dle § 27 ZZVZ obvykle na profilu zadavatele uveřejněny nejsou, a způsob jejich uveřejnění se většinou stanovuje v interních předpisech zadavatele. Z výše uvedeného rovněž plyne, že informace a dokumenty k veřejným zakázkám malého rozsahu (vyjma těch uveřejněných dle § 219 ZZVZ) nemusí být dohledatelné takovým transparentním způsobem, jako veřejné zakázky uveřejněné na profilu zadavatele. Za tímto účelem lze využít služeb, zpravidla zpoplatněných, komerčních portálů pro vyhledávání příležitostí pro zadavatele (viz níže).

Národní elektronický nástroj

Jako komplexní elektronický nástroj pro administraci a zadávání veřejných zakázek a koncesí pro všechny kategorie veřejných zakázek a všechny kategorie zadavatelů, vč. sektorových byl vyvinut Národní elektronický nástroj (dále jen „NEN“), který je od 1. 8. 2015 v ostrém provozu.

NEN v sobě zahrnuje rovněž e-tržiště a v souladu s vládní Strategíí elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020 by postupně měl nahradit individuální elektronické nástroje (včetně profilů zadavatele) a elektronická tržiště veřejné správy a vše soustředit do jednoho multifunkčního elektronického nástroje.

NEN již získal potřebné certifikáty shody a řada zadavatelů má v současné době za sebou testovací období a NEN aktivně využívá, další zadavatelé se k jeho užívání připravují. I zde je pak samozřejmě možné vyhledávat informace podle různých filtrů, včetně CPV kódů.

<https://nen.nipez.cz>

Komerční portály, které lze využívat k vyhledávání příležitostí

Na českém trhu dodavatelé mohou využívat nejrůznější portály, které se v rámci veřejného zadávání přímo specializují na vyhledávání a shromažďování příležitostí pro dodavatele. Jejich velkou předností je zejména skutečnost, že dokáží upozornit i na veřejné zakázky malého rozsahu, které nejsou povinně uveřejňovány na profilu zadavatele (např. jsou uveřejňovány pouze na webových stránkách zadavatelů; v případě zakázek spolufinancovaných z fondů EU rovněž na webových stránkách poskytovatelů dotací). Za všechny lze zmínit portály například www.AAAPoptavka.cz nebo www.verejna-soutez.cz. Služby těchto portálů v plném rozsahu jsou nicméně zpravidla zpoplatněny.

6.

Předběžné tržní konzultace a jak jich dodavatel může využít?

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“) zavádí v § 33 do českého práva veřejných zakázek **nový institut tzv. předběžných tržních konzultací**, které umožňují zadavateli v přípravné fázi před zahájením zadávání veřejné zakázky diskutovat své záměry s potenciálními dodavateli nebo nezávislými odborníky. Účastníci těchto konzultací mohou nabízet svá řešení, prezentovat přidanou hodnotu, kterou jsou schopni poskytnout, a to i v oblasti řešení společenských a environmentálních problémů. Zda zadavatel v konkrétním případě využije možnosti vést předběžné tržní konzultace, záleží na jeho uvážení. I když v praxi docházelo k předběžným tržním konzultacím i dříve, zákonodárce tuto možnost zadavatele v ZZVZ výslovně zakotvil a učinil z nich tak plnohodnotnou součást zadávacího procesu.

Dodavatelé mohou očekávat, že během těchto předběžných konzultací je zadavatel bude chtít jednak **informovat o svých záměrech a požadavcích**, a zároveň od nich bude chtít **získat odbornou zpětnou vazbu**. Dodavatelé v rámci předběžných tržních konzultací zadavateli poskytují zejména informace potřebné k přípravě zadávacích podmínek, kterými zadavatel sám nedisponuje (např. kvůli rychle se vyvíjejícímu oboru, velmi specifickému předmětu plnění, snaze najít inovativnější řešení).

Účast na předběžných tržních konzultacích přináší pro dodavatele veřejné zakázky několik pozitiv. Především získá informace o předmětu chystané veřejné zakázky se značným předstihem a detailněji se seznámí s motivací a preferencemi zadavatele. Dalším přínosem je možnost účastníka předběžných tržních konzultací potenciálně ovlivnit tvorbu zadávací dokumentace a jeho možnost navrhnout zadavateli řešení, která nabízí jeho společnost. V neposlední řadě může účastník předběžných tržních konzultací zadavateli navrhnout environmentálně či sociálně ohleduplné plnění předmětu veřejné zakázky, které jeho společnost umí poskytnout.

Obr. Předběžné tržní konzultace v procesu zadávání veřejných zakázek

S ohledem na skutečnost, že ZZVZ nestanoví zadavatelům, v jaké podobě mají o chystaných předběžných tržních konzultacích dodavatele informovat, nabízí se široká škála možných zdrojů, ze kterých se dodavatelé mohou o záměru zadavatele vést předběžné tržní konzultace dozvědět. Především lze dodavatelům doporučit vyhledávání ve Věstníku veřejných zakázek podle CPV kódů (oznámení předběžných informací), sledování profilu zadavatele a jeho webových stránek. Za další vhodný zdroj informací lze považovat odborné asociace, na které se zadavatel v případě potřeby může s informacemi o předběžné tržní konzultaci obrátit. Odborná asociace pak splní roli jakéhosi prostředníka, který o záměru zadavatele informuje okruh osob, kterým je tato informace určena, tedy dodavatelům, kteří jsou schopni předmět veřejné zakázky splnit a svou účastí při předběžných tržních konzultacích přispět zadavateli svými odbornými znalostmi. V nejobecnější formě se mohou informace o plánu zadavatele vést předběžnou tržní konzultaci objevit ve formě tiskové zprávy nebo článku v odborném tisku.

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE

Jako příklad dobré praxe lze uvést postup Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“), které využilo předběžné tržní konzultace v praxi již před vstupem ZZVZ v účinnost. Poprvé se tak stalo v rámci přípravy veřejné zakázky s názvem „Dodávky potravinové a materiální pomoci“ hrazené z Fondu evropské pomoci nejchudším, s předpokládanou hodnotou 52 mil. Kč bez DPH a později zadané formou nadlimitního otevřeného řízení. Účelem předběžných tržních konzultací bylo získat informace potřebné pro správné nastavení zadávacích podmínek. Podklady pro předběžné tržní konzultace a informace o veřejné zakázce zadavatel uveřejnil v Oznámení předběžných informací ve Věstníku veřejných zakázek, na profilu zadavatele a na webových stránkách MPSV. Kromě základních organizačních informací uvedl zadavatel účel veřejné zakázky a zhrubý popis předmětu a rozsahu plnění. Zadavatel

dále upozornil, že průběh a výsledek předběžné tržní konzultace bude zaznamenán v samostatné zprávě, která bude součástí zadávacích podmínek veřejné zakázky. Zadavatel mimo jiné v rámci předběžných tržních konzultací upozornil, že stanovenou část potravinových balíčků bude nutné sestavit z potravin s tzv. vyšším standardem kvality potravin v režimu jakosti zemědělských produktů a potravin uvedených v článku 16 nařízení č. 1305/2013, jako např. dobrovolný režim certifikace KLASA, regionální potravina či produkt biologického zemědělství. Příklady dobré praxe a více o institutu předběžných tržních konzultací můžete najít na tomto odkazu: http://sovz.cz/wpcontent/uploads/2016/11/sovz_predbezna_trzni_konzultace_161125.pdf

7. Závěrem

Společensky odpovědné jednání subjektů, ať už se jedná o soukromé společnosti nebo veřejné organizace, je v České republice **stále více standardem** než něčím navíc. Přesto zavedení principů společenské odpovědnosti do zadávání veřejných zakázek představuje v této zemi poměrně novátorský přístup, který čeká na přijetí a implementaci valnou většinou zadavatelů. Někteří **veřejní zadavatelé již odpovědné zadávání vyzkoušeli, stanovili si prioritní oblasti, kterými se zabývají, a pokračují v tomto přístupu i nadále**. Žádné právní bariéry, které by odpovědné veřejné zadávání neumožňovaly, neexistují, a tak podobně jako v soukromém sektoru tento inovativní – společensky odpovědný – způsob nakupování závisí na aktivitě a vůli lidí, kteří mají vliv na veřejné zadávání, ať už se jedná o politiky, úředníky či ostatní profesionály ve veřejných zakázkách. Důležitá je také **transparentní komunikace** mezi dodavateli a zadavateli, aby docházelo k hledání dlouhodobě efektivních řešení. Pokud budou existovat společensky odpovědní dodavatelé, kteří porozumí potřebám veřejných zadavatelů a budou připraveni reagovat s kvalitní nabídkou, může se Česká republika významně posunout dopředu.

V řadě evropských zemích je společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek opravdu běžné, někde se klade větší **důraz na ekologické aspekty, jinde zase na sociální**. Např. ve Velké Británii se můžeme dokonce setkat se speciálním zákonem tzv. Social Value Act, který upravuje tuto oblast a požaduje po zadavatelích, aby vždy zvažili společenský, místně ekonomický a environmentální dopad zadávaných veřejných zakázek. **Soukromé společnosti**, tedy dodavatelé, jsou pak **veřejnému sektoru silnými partnery**, umí nabízet produkty a služby, které pomáhají mimo jiné řešit i problémy, kterým současná společnost čelí, a díky otevřené komunikaci a své expertíze z praxe často samy pomáhají nalézat možnosti, jak **maximalizovat pozitivní dopad veřejného zadávání**.

8. Vybrané užitečné zdroje

Zdroje ČR

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES

www.sovz.cz

<http://www.portal-vz.cz/cs/Uvodni-strana>

<https://www.vestnikverejnychzakazek.cz>

<http://www.verejna-soutez.cz>

<http://www.e-zakazky.cz/Verejne-Zakazky>

<https://www.vhodne-uverejneni.cz/verejne-zakazky>

<http://www.socialni-zaclenovani.cz>

<http://nova-ekonomika.cz>

<http://www.zeleneuradovani.cz/verejne-zakazky>

Zdroje ze zahraničí

<http://socialvaluecommissioning.org/>

<https://european-fair-trade-association.org/efta/index.php>

<http://www.procuraplus.org>

<https://procurement-forum.eu>

<https://www.innovation-procurement.org>

<http://www.ethicaltrade.org>

<http://qpp-proca.eu>

Obsažnější soupis zdrojů lze najít na

<http://sovz.cz/zdroje/>

Tým projektu

Publikace byla připravena týmem projektu Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání v srpnu 2017.

David Novák

Absolvoval Právnickou fakultu na Masarykově univerzitě v Brně. Oblasti zadávání veřejných zakázek se věnuje již více než 10 let. Od roku 2011 vede odbor centrálních nákupů a veřejných zakázek na Ministerstvu práce a sociálních věcí v rámci kterého sestavil tým a nastavil vnitřní procesy a pravidla zadávání veřejných zakázek, a to vč. resortních centrálních nákupů, takovým způsobem, aby bylo při naplňování zásad rovného přístupu a zákazu diskriminace dodavatelů maximálně eliminováno riziko jakéhokoli pochybení v náročném procesu zadávání veřejných zakázek. Koncept sociálně odpovědného zadávání veřejných zakázek, kdy zadavatelé mohou přispět k řešení konkrétních společenských témat, bere jako nejaktuálnější výzvu a v současné době jako jednu z priorit činnosti jím řízeného odboru.

Leona Gergelová Šteigrová

Vystudovala mezinárodní vztahy a evropská studia na Masarykově univerzitě v Brně, ve své doktorandské práci se specializovala na téma europeizace. Osm let pracovala na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, kde – mj. jako ředitelka odboru pro záležitosti EU – zastupovala Českou republiku v Evropské unii. Během předsednictví ČR v Radě EU předsedala Výboru pro vzdělávání Rady Evropské unie. Tématu odpovědného zadávání veřejných zakázek se věnuje již řadu let, nejprve jako ředitelka neziskové organizace Nová ekonomika. Od roku 2014 působí jako vedoucí oddělení veřejných zakázek na Ministerstvu práce a sociálních věcí, kde po věcné stránce vede i projekt Sociálně odpovědného veřejného zadávání.

Petra Ingerová

Věnuje se zadávání veřejných zakázek a jeho metodice. V současné době pracuje pro oddělení veřejných zakázek na Ministerstvu práce a sociálních věcí. Součástí projektu Sociálně odpovědného veřejného zadávání je od jeho zahájení, spolupodílí se na tvorbě vzorových dokumentů i osvětě. Od zahájení studia práv a během zahraničních studijních pobytů se zaměřuje také na problematiku lidských práv, rovných příležitostí a životního prostředí.

Eva Chvalkovská

Je profesionál v oblasti společenské odpovědnosti, komunikace, public affairs a networkingu. V týmu se věnuje zejména komunikaci s dodavateli veřejných zakázek s cílem, aby soukromé společnosti byly připraveny plnit sociální či environmentální aspekty ve veřejných zakázkách, resp. aby v jejich plnění nacházely i svou konkurenční výhodu. Eva má předchozí desetiletou zkušenost z Americké obchodní komory v ČR, kde v posledních letech působila jako zástupkyně ředitele. Budování dlouhodobých

vztahů s relevantními partnery, nacházení a prosazování inovativních řešení mezi byznysem a veřejným sektorem patřily mezi její hlavní cíle. Vystudovala Vysokou školu ekonomickou v Praze, obor hospodářská politika na Národohospodářské fakultě.

Monika Dobrovodská

Vystudovala Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně a ve své diplomové práci se věnovala některým aspektům práv dětí. Poté pracovala jako právnická na různých pozicích ve veřejném sektoru a překládala a konsektivně tlumočila z angličtiny a novořečtiny. Od roku 2003 pracovala na zahraničním a poté právním oddělení Státní zemědělské a potravinářské inspekce a posledních 6 let vedla oddělení právní a legislativní tamtéž. V letech 2004–2006 byla vyslaná jako národní expert na právní oddělení Generálního ředitelství pro zdraví a ochranu spotřebitele Evropské komise. Od srpna 2016 působí jako právnická na Ministerstvu práce a sociálních věcí, v rámci projektu Sociálně odpovědné veřejné zadávání. Ve volném čase se věnuje přírodnímu zahradničení a józe.

Marie Janečková

Vystudovala právnickou fakultu na Univerzitě Palackého v Olomouci. Již více než deset let se zabývá možnostmi financování rozvojových záměrů a disponuje zkušenostmi z celé řady projektů realizovaných v soukromém i veřejném sektoru. Kromě jiného působila v projektových kancelářích České správy sociálního zabezpečení a Ministerstva práce a sociálních věcí, kde byla zodpovědná za zpracování a vedení mnoha dalších projektů a strategií. V současné době se věnuje odpovědnému veřejnému zadávání na Ministerstvu práce a sociálních věcí.

Jan Beránek

Absolvoval bakalářský stupeň vysokoškolského studia na Vysoké škole ekonomické v Praze, obor národní hospodářství a na Vysoké škole finanční a správní magisterský stupeň studia v oboru finance a finanční služby. Od roku 2008 působí v oblasti veřejných zakázek, od srpna roku 2014 působí na Ministerstvu práce a sociálních věcí na pozici administrátora veřejných zakázek. S problematikou odpovědného veřejného zadávání se blíže seznámil právě v rámci své pracovní činnosti na ministerstvu.

Markéta Matysíková

Několik let se věnovala zadávání veřejných zakázek u významného administrátora veřejných zakázek. Nejprve na pozici konzultant veřejných zakázek a následně jako právnická pro veřejné zakázky. Během tohoto působení získala znalost celého procesu zadávacího řízení, včetně nezbytných znalostí pro zadávání zakázek dotovaných z fondů Evropské unie. V současné době je součástí týmu projektu Sociálně odpovědného veřejného zadávání, na kterém se podílí od jeho počátku, a to zejména při tvorbě metodiky v oblasti odpovědného veřejného zadávání, podkladů pro zadávací řízení v části formulování požadavků souvisejících s odpovědným veřejným zadáváním a dalších materiálů v oblasti odpovědného veřejného zadávání.

Adam Gromnica

Je absolventem Právnické fakulty Masarykovy univerzity a studentem Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. V rámci projektu se věnuje zejména tématu zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce a v poslední době zaměřuje pozornost na problematiku zaměstnávání osob s trestní minulostí.

Kamil Jelínek

Je absolventem Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v oboru Právo a právní věda. Současně působí na Krajském soudu v Brně. V rámci projektu se věnuje především tématu podpory vzdělávání, praxe a rekvalifikace a tématu podpory malých a středních podniků.

Gabriela Kurková

Je absolventkou studia managementu na VŠE a fakulty sociálních věd UK v Praze a také je jednou ze tří zakladatelek P3 – People, Planet, Profit, o.p.s., organizace, která má ve svém poslání podporu a prosazování sociálního podnikání v podmínkách ČR. Od roku 2009 se pohybuje v neziskovém sektoru také jako konzultantka a lektorka při zpracovávání podnikatelských plánů pro sociální podniky. V oblasti projektů byla a je součástí těch, které se snaží prosazovat téma sociálního podnikání. V propojení společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek a sociálního podnikání vidí správnou cestu.

Petr Kocián

Vystudoval obor podniková ekonomika a management na ZČU v Plzni a na VŠE v Praze. Od roku 2002 pracuje v oblasti marketingu. Na Ministerstvu práce a sociálních věcí působí od roku 2014, nejdříve v tiskovém a PR oddělení, v roce 2016 se pak jako expert komunikace zapojil do projektu.

SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST A VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Co znamená odpovědné veřejné zadávání
a jak souvisí se společenskou odpovědností firem

Autorský tým: David Novák, Leona Gergelová Šteigrová, Monika Dobrovodská, Petra Ingerová,
Eva Chvalkovská, Marie Janečková, Jan Beránek, Markéta Matysíková, Hana Látalová,
Adam Gromnica, Kamil Jelínek, Gabriela Kurková, Petr Kocián

Vydalo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2
Praha 2018

Grafika: Zora Sokolová

Účelová neperiodická publikace
Neprodejné

ISBN: 978-80-7421-148-5

WWW.SOVZ.CZ

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SOCIÁLNĚ ODPOVĚDNÉ
VEŘEJNÉ ZADÁVÁNÍ

Projekt Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání je spolufinancován Evropskou unií.
Registrační číslo projektu je CZ.03.3.60/0.0/0.0/15_018/0000732.

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

ISBN 978-80-7421-148-5

9 788074 211485